

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA ZÁHRADNÍCTVA A KRAJINNÉHO
INŽINIERSTVA

128 260

Prvky malej architektúry v záhradnej tvorbe

2010

Nikol Pašková

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA ZÁHRADNÍCTVA A KRAJINNÉHO
INŽINIERSTVA

Prvky malej architektúry v záhradnej tvorbe
Bakalárska práca

Študijný program:	Záhradná a krajinná architektúra - D
Študijný odbor:	6.1.17 Krajinná a záhradná architektúra
Školiace pracovisko:	Katedra záhradnej a krajinskej architektúry
Školiteľ:	prof. Ing. Ľubica Feriancová, PhD.
Konzultanti:	Ing. arch. Ivan Čitáry, PhD

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Nikol Pašková vyhlasujem, že som bakalársku prácu na tému „Prvky malej architektúry v záhradnej tvorbe“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre

Pod'akovanie

Dovoľujem si touto cestou poďakovať pani prof. Ing. Ľubici Feriancovej, PhD., za cenné rady, poskytnutú odbornú pomoc a vedenie pri vypracovávaní a realizácii bakalárskej práce.

Ďalej si dovoľujem poďakovať pánovi Ing. Arch. Ivanovi Čitárymu, PhD., za poskytnutie odbornej pomoci a za jeho cenné rady, ktoré ma sprevádzali pri zhotovení návrhu altánku.

Abstrakt

Drobná architektúra je významnou súčasťou záhrady, ktorá ma sprevádzala počas celej mojej bakalárskej práce. Mojim cieľom bolo obohatiť drobnú architektúru o nový, celkom jedinečný prvok. V minulosti ľudia nemali toľko možností vyjadrenia, ani využiteľného materiálu pre svoje predstavy. Dnešné možnosti sú nekonečné a fantázii sa medze rozhodne nekladú. Preto som rada, že som mohla svoju fantáziu vypustiť práve v 21. storočí. Výsledkom mojej práce je altánok, celkom normálneho pôdorysu, ale iného celkového poňatia využiteľnosti. Altánky v záhradách ponúkajú tienne prostredie z možnosťou relaxácie. Túto charakteristiku som zachovala. Pridala som k tomu iba seba. Vznikol altánok na vode. Prepojenie s vodou bolo mojim zámerom, keďže voda je lákadlom pre ľudí od nepamäti. Ponúka svieži vzduch, celé spektrum odrazov svetla od vodnej hladiny, odrazov vecí zrkadliacich sa na vodnej hladine a mnoho ďalšieho. Altánok je umiestnený v rekreačnom jazierku (biobazénu) s možnosťou plávania. Spodok osemuholníkového altánku tvorí hrubé sklo a výhľad na kamenné dno je vygradovaný osvetlením. Ľahká hliníková konštrukcia nesie strechu, na ktorej je natihnutá biela plachtovina. Po bokoch hliníkovej konštrukcie, som umiestnila dekoračný prvok v 60 až 70 stupňovom uhle od hlavnej osi, ktorý je popretkávaný tenkým oceľovým drôtom na ktorom sú priletované pár centimetrové kúsky zrkadielok, ktoré cez deň odrážajú svetlo, smerom von a v noci ho nahrádza umelé bodové osvetlenie. Celá konštrukcia stojí na ôsmich oceľových rúrach. Inšpirovala som sa pánom Vladimírom Sittom, ktorý vo svojich záhradách experimentuje a zachováva štyri živly. Vodu, vietor, oheň a zem. Myslím si, že ľudia by mali pokračovať v experimentovaní. Zdravá ľudská duša má v sebe túžbu po sebarealizácii, vďaka ktorej môže vývoj ďalej napredovať.

Kľúčové slová: - drobná architektúra

- voda

- altánok

Resume

Small architecture plays a significant role in every garden and it has been a primary focus of my under graduation essay. I made it my goal to bring forth a brand new and innovative feature, that will be something unique in a small architecture. In past there were limited possibilities for one to express his or her imagination, partly due to a lack of utilizable materials. Nowadays this is not the case anymore and no restrictions are laid in terms of modern materials and creativity. It is a source of gladness for me to be able to unleash my fantasy in the 21st century. As a result, I can introduce you a garden summer house, though ordinary in its footprint, innovative when it comes to its function and purpose. Normally, arbour summer houses provide shade and are places of relaxation and recreation. This feature remained untouched. What alters the whole idea is a bit of myself. Thus emerged a garden summer house placed on water. I intently pursued this interconnection with water as this element is highly fascinating to humans throughout the whole history. It offers fresh air, reflects all spectrum of light, mirrors objects and much more. The house is situated on the garden pond (bio-basin) suitable for swimming. Based on a thick octagonal glass plate it allows one to see through the floor. Sight on a rocky bed is further amplified by an artificial illumination. A light aluminium skeleton supports the roof which is made of a white sheeting. A framework is decorated on every side by a decorative component deviating from the main axis by 60 or 70 degrees. It is inwrought by a thin steel wire with small pieces of mirror soldered on it. During daytime they reflect sunlight and artificial spot lights do the same at night. I draw my inspiration from Mr. Vladimir Sitt who himself experiments with four elements in his garden architecture – water, wind, fire and earth. I believe people should continue with experimenting. Self-realization is innate to every sound human soul. Thus we can sustain ongoing development and progress.

Key words: - small architecture

- water

- summer house

Obsah

Obsah.....	1
Úvod.....	2
1 Súčasný stav riešenej problematiky.....	3
1.1 Základná charakteristika záhrady.....	3
1.2 Malá (Drobná) architektúra.....	4
1.2.1 Materiály.....	4
1.2.2 Spevnené plochy, stavby na teréne.....	5
1.2.3 Stavby nad terénom.....	8
1.2.4 Stavby s vodou.....	10
1.2.5 Stavby vo výške.....	12
1.2.6 Drobné stavby.....	13
1.2.7 Stavby určené pre hru a šport.....	16
1.2.8 Stavby ohraničujúce objekty.....	16
1.2.9 Doplnková drobná architektúra.....	17
1.3 Záhradný architekt – Vladimír (Tom) Sitta.....	21
2 Cieľ práce.....	23
3 Materiál a metodika.....	24
3.1 Charakteristika riešeného územia.....	24
3.1.1 Súčasný stav lokality.....	24
3.1.2 Prírodné pomery územia.....	24
3.1.3 História územia.....	25
4 Výsledky práce.....	26
4.1 Výsledky práce na navrhovanej časti záhrady.....	26
4.1.1 Návrh realizácie záhrady.....	26
Výkaz výmer.....	29
Súpis navrhovaného sortimentu.....	30
4.1.2 Návrh údržby.....	31
4.1.3 Inšpirácia k návrhu altánku.....	31
4.1.4 Návrh realizácie altánku.....	32
5 Diskusia.....	34
6 Záver.....	35
Zoznam použitej literatúry.....	36

Úvod

Drobná architektúra má v záhradnej tvorbe nezastupiteľné miesto. Už odnepamäti ľudí inšpirovalo spríjemňovanie si okolitého prostredia, či už pri trávení svojho času vonku, alebo si len tak užiť a vychutnať pohodlie ponúkaného priestoru. Toto všetko sa človek snažil zachytiť, preniesť do svojej záhrady a vylepšiť. Tak vznikla drobná architektúra, ktorá sa postupom času stáva komfortnejšou, zaujímavejšou a sofistikovanejšou. Týka sa to materiálnej, tvarovej, kompozičnej ale aj účelovej stránky. Oboznamovať sa s drobnou architektúrou som mala možnosť počas celého roka. Bola to príležitosť spoznať niečo z jej tajomstiev a posolstiev a postupne z nich čerpať. No stále je to veľmi málo a to otvára možnosť v budúcnosti hlbšie preniknúť do danej tématiky. Pustiť sa do dizajnerskej práce nie je vôbec jednoduché. Mojim cieľom pre túto bakalársku prácu nebolo navrhnuť dokonalé dielo, ale experiment, ktorý spojí viacero ľudských túžob a predstáv do jedného celku. Napríklad túžbu po adrenalíne. Prečo nie? Postaviť výhľad na Grand Canyon iba zo skla, si žiadalo veľa odvahy. Chcelo to experiment. Ďalšou túžbou môže byť túžba po romantike, či po intimite a pokoji. Mňa dostala túžba vymyslieť niečo nové. Možno aj poučiť sa zo svojich chýb. Bez toho by sme sa nikam nepohli. S týmto všetkým som sa rozhodla pustiť do tejto krásnej témy.

1 Súčasný stav riešenej problematiky

1.1 Základná charakteristika záhrady

Rodinná záhrada by mala byť miestom rodiny. Vytvorenie záhrady, ktorá je bezpečná pre hru malých detí, ktorá ponúka odpočinok pre dospelých, ich blízkych, prípadne priestor pre šantenie štvornohých miláčikov, sklbiť intímne priestory s otvorenou náručou zeleného trávnik, je snom asi každého záhradného architekta. Keďže architektkou zatiaľ nie som, tak Vám skúsím predstaviť aspoň časť z veľkého kusu práce záhradného architekta a tým je malá, prípadne drobná architektúra. A neskôr a možno aj môj “začiatočnický” sen k tejto téme.

Stvárneniu záhrady pri rodinnom dome treba venovať aspoň takú pozornosť, ako domu samotnému [www 1]. Ale iba veľmi malému percentu ľudí sa to naozaj podarí. Hlavnou príčinou je, že pri plánovaní domu, si nenaplánujú a neoddelia investície aj na záhradu, ktorá nezahŕňa iba stromy, kríky, kvety, či trávnik, ale aj obytnú časť, do ktorej patria či už jednoduchšie, alebo náročnejšie stavby, či terénne úpravy, ktoré sú komponované vždy s ostatnými kompozičnými prvkami a určite by mali vytvárať jedno. Nadväzovať na seba a v harmónii sa dopĺňať. Rovnováha je veľmi dôležitým prvkom v prírode, v človeku, teda môžem si dovoliť tvrdiť, že aj záhrada ju potrebuje a skrze záhradu môže pokračovať ďalej zase k človeku. Je to kolobeh harmónie. Spájanie materiálov, výšok, veľkostí budov i pozemkov musí byť nenásilné. Živé aj neživé musí byť správne vyvážené.

Záhrada by mala mať tri časti: obytnú, úžitkovú a okrasnú. Každá generácia má iné požiadavky a preto každému vyhovuje niečo iné. Deti potrebujú priestor na hranie, otvorené priestranstvo pre pohybové aktivity, ale aj miesto, kde sa naplno vybláznia a “schladia” v tých najhorúcejších dňoch. Tiež by mali mať vyhradený priestor pre malé občerstvenie. Najlepšie niekde na terase, pod pergolou, prípadne v altánku, či niekde pod stromom s jednoduchým záhradným nábytkom. Starším sú predovšetkým určené intímne miesta plné pokoja, kde si môžu vychutnávať starobu, alebo tým mladší utiecť od rýchleho života plného stresov, stereotypu a starostí. Mať príjemnú chvíľku s priateľmi a s príbuznými je tiež veľmi dôležité. Na tieto aktivity sú určené miesta s posedením, pergolou, v altánku, alebo pri voňavej klobáske, ktorú si môžeme upiecť na grile, v krbe, prípadne na otvorenom ohnisku. Ďalšou vymoženosťou záhrady je tiež psychická očista pri práci v úžitkovej záhrade, alebo v okrasnej časti záhrady, ktorá má okrem iného aj reprezentačnú funkciu.

1.2 Malá (Drobná) architektúra

Drobná architektúra je veľmi dôležitým funkčným prvkom v záhrade. Rôzne štýly záhrad si vyžadujú rozdielne úpravy a rozmiestnenie záhonov a plôch pre aktivity, či relaxáciu.

Pod pojmom drobná architektúra rozumieme najmä konštrukcie umiestňované v okolí rodinných domov (v záhradách) a v parkoch. Zaraďujeme sem predovšetkým stavby na teréne, t.j. spevnené plochy, chodníky, prístupové cesty, schody, odpočívadlá, terasy, palubovka, pôsobiace plošne i líniovo, stavby s vodou – umelo zakladané vodné plochy i toky, jazierka, potôčiky, fontány, vodomety, hĺbočky, barinky, studničky, stavby nad terénom v podobe oporných múrov, múrikov, i vo výške ako striešky, prístrešky, pergoly, treláže, oblúky a rámy. Ďalej sem patria drobné stavby ako sú altánky, carporty, skleníky, kôlne (nárad'ovne), besiedky, pareniská. Stavby určené pre hru a šport – detské ihriská, športový kútik, stavby ohraničujúce objekty – oplotenie, brány, bránky. Poslednú skupinu tvorí doplnková drobná architektúra v podobe krbov, grilov, ohnísk záhradného nábytku, skulpturálnych prvkov, výtvarných doplnkov, kvetináčov, prenosných nádob, váz a osvetlenia záhrady (Lešinská, 2004). K stavbám nad terénom by som doplnila ešte markízy. Medzi drobné stavby som zaradila ešte fóliovníky a kompostoviská. K stavbám s vodou by som doplnila ešte rybníky a bazény. K doplnkovej drobnej architektúre by som ešte pridala udiarne, rozárium, voliéry, psie budy, napájadlá, vtáčie búdky, holubníky, kuríny, záhradné sauny, záhradné toalety, vegetačné steny, obrubníky, podzemná pivnica a letná kuchyňa, atď.

1.2.1 Materiály

Veľmi dôležitý je výber materiálu, veľkosť, či dizajn. Celkové sklbenie týchto vecí pôsobí na psychiku človeka. Farby, štruktúry, textúry vedome aj nevedome si Vás získavajú, alebo odpudzujú. Výber vhodného materiálu, či už rastlinného, alebo stavebného je základom pre kvalitnú, príjemnú, ale aj oku lahodiacu záhradu.

Ponuka materiálov je v súčasnosti širokospektrálna. Každý materiál má svoje špecifické materiály a vlastné vyžarovanie. Preto, keď si vyberáme materiály, musíme byť opatrný. Môžeme dosiahnuť úžasné výsledky, ale aj veľa pokaziť. V zásade platí, že by sme nemali kombinovať veľa materiálov naraz, mnoho kombinácii farieb, štruktúr, textúr a tvarov. Väčšinou sa kombinujú prírodné materiály spolu a umelé tiež. Ale dnešná moderná doba, dokáže vykúzliť kombinácie, nad ktorými žasneme a vyzerajú niekedy veľmi lákavo

a použiteľne. Ale všetko sa musí odvíjať od typu záhrady, ktorý sa chce dosiahnuť. Aj chaos materiálov, môže v účelnej záhrade splniť svoju funkciu a naopak.

Materiály delíme na prírodné, umelé, nasledujú rôzne pojivá, ktoré spájajú materiály do nášho požadovaného tvaru. A nakoniec sú tu rôzne ochranné nátery, ktoré nám chránia rovnako prírodné, ako aj umelé materiály pred poškodením. Medzi prírodné materiály radíme vodu, drevo, kameň, rôzne kovy, tehly, škridle, prírodné vlákna, ratan, bambus, prútené veci, slama, rákos, kaučuk, jutovina (vrecovina), v minulosti aj hlina, dnes už iba v podobe keramiky, kosti. Medzi umelé patria plasty, umelý kameň, asfalt, betón, rôzne fólie a celtoviny, krytinové lepenky. Pojivá zahŕňajú rozličné tmely, maltu, cement, či sadru. K ochranným náterom sa radia ochranné nátery, ako laky, protipožiarne, protikorózne nátery, moridlá a farby (povrchové nátery).

1.2.2 Spevnené plochy, stavby na teréne

Prístupové cesty a chodníky – Bez spevnených plôch to v žiadnej záhrade fungovať nebude. Pevná plocha nám musí zabezpečiť istý krok. Musí nám umožniť hlavne bezpečnú a zároveň aj pohodlnú chôdzu za každého počasia a v každom ročnom období. Rozmiestnenie spevnených plôch v priestore je vecou návrhu, pričom najviac využívané cesty a chodníky sa musia podriaďovať účelnosti. Ale vo všeobecnosti by sme mali spevnené plochy viesť okolo zaujímavých objektov akými sú kvetinové záhony, skalky, či jazierka. Rozmiestnenie dláždených plôch v záhrade by malo vychádzať architektúry stavieb, vhodne dopĺňať ostatné technické prvky a sledovať prirodzený pohyb návštevníkov záhrady (Dům a zahrada, 1999). Nesmú chodca zavádzať, Chodník svojimi tvarmi a materiálmi delí priestor záhrady. Tak ako môžeme spevnenými plochami rôzne miesta záhrady prepojiť, tak isto ich môžeme oddeliť. Napríklad trávnik od ostatnej časti záhrady, prípadne iba od kríkovej časti, alebo úžitkovej časti záhrady, okrasnú časť, trvalkové záhony, ovocný sad, atď. Celkový vzhlľad spevnených plôch závisí od použitých materiálov. Musíme pamätať aj na správne ukladanie materiálov. Ak máme plochy menej zaťažované, dlažbu nemusíme ukladať do betónu. Sú to hlavne chodníčky a chodníky po ktorých sa pohybujú iba chodci. Čo predstavuje väčšinu plôch nachádzajúcich sa v záhrade.

Následná údržba je veľmi jednoduchá a lacná. Ak sa povrch po čase opotrebuje, prípadne zunuje, môžeme ju jednoducho odstrániť a vymeniť. Najjednoduchším takýmto chodníkom sú stúpadlá, nasledujú chodníky, chodníčky, cesty, cestičky a prístupové cesty. Je to výhoda oproti dlažbe ukladanej do betónu.

Takéto plochy slúžia na od parkovanie si auta pred dom, prípadne na pozemok pod carport. Ako materiál sa využívajú najmä kameň v podobe žuly, ruly, vápenca, prípadne pieskovec, ďalej lomový kameň nepravidelného tvaru dnes už menej používaný liaty betón, prefabrikované betónové parkety, bitúmenové koberce, bitúmenový betón, dlažba najrôznejších tvarov, potlačí, prípadne úplne hladké, drevo ďalej malé dlažobné prvky ako tehly, žulové dlažobné kocky, betónové dlažobné kocky. Na nespevnené povrchy, ktoré sú tzv. zlatou strednou cestou medzi dvoma extrémami, tvrdými povrchmi a trávnikom, ktorý je oveľa lacnejší, prírodne pôsobiaci, ale náročný na údržbu sa používa bežný mäkký materiál ako rozdrvená kôra, antuka, piesok, na rekonštrukciu historických parkov sa používa mlatový povrch ale najčastejšie riečny kameň, alebo štrk. Základom nespevnených plôch musí byť dobre spravený podklad.

Schody – Schody, rampy a stupne nám v záhrade slúžia hlavne k prekonávaniu výškových rozdielov, ale plnia aj estetickú funkciu. Aj pri schodoch je potrebné starostlivo vybrať materiál tak, aby kompozične dotváral ostatné prvky na pozemku. Schody musia spĺňať dôležité kritéria, aby boli nielen estetické, ale aj pohodlné a bezpečné. Musia byť mierne, nízke a široké. Minimálna bezpečná a pohodlná šírka schodu je minimálne 250 mm. Pri určovaní výšky a šírky schodiskových stupňov vychádzame z dĺžky kroku, pre ktorý by mala platiť dĺžka 630 mm a mala by platiť rovnica: 2 krát výška schodu plus 1 krát šírka schodu sa rovná 630 mm. Schody máme vnútorné a terénne, ktoré môžeme zalamovať, stavať do polkruhu, prerušovať podestami, alebo prudko zmeniť ich smer. Nemusia smerovať iba rovno hore, alebo dole svahom. Pri budovaní stupňov musíme hlavne dbať na bezpečnosť a preto nevolíme ako materiály príliš hladké povrchy, alebo materiály, ktoré sa veľmi rýchlo opotrebojú a vyhladia. Väčšina materiálu, ktoré používame na chodníky, môžeme použiť aj na schody. Medzi ne patrí dlažba, drevo, kameň, tehly, kov, prefabrikáty, alebo iný prírodný materiál, ako štrk, piesok, drvená štiepka. Inou možnosťou ako umiestnenia schodiska v záhrade, je umiestnenie rampy, po ktorej pohodlne prejde kočík, chodec s bicyklom, ale aj vozíčkar.

Odpočívadlá, terasy a palubovky – V každej záhrade by sme mali nájsť aspoň jedno miesto pre posedenie a odpočinok. Preto je ideálne mať ich v záhrade viac. Ako súčasť obytnej záhrady má terasa nezastupiteľné miesto a ne jeden člen rodiny alebo návštevník si rád vychutná slnečný pôžitok s chladeným nápojom uprostred horúčavy na terase. Preto sa táto spevnená plocha teší veľkej obľube. Pôvodne bola terasa chápaná ako vyvýšená plocha nad úrovňou okolitého terénu, dnes ju tvorí spevnený, najčastejšie dláždený priestor v tesnej blízkosti domu a nadväzujúci na záhradu. Na rozdiel od rôznych odpočívadiel, ktoré bývajú

v úrovni terénu a v lete nám poskytne tienené prostredie niekde pod stromom, prípadne pergolou, kde môžeme nerušene grilovať, či mať susedské posedenie a sme chránení pred dažďom, má terasa pre iných tú výhodu, že celkové zázemie domu je na dosah ruky a je plánovane stavaná na plne slnkom zaliatych plochách a na záveterných priestranstvách. Teda si vyžaduje južnú prípadne juhozápadnú expozíciu. Z terasy by sa mal otvárať čo najširší pohľad do záhrady. Výhľad by mal byť plný bodov o ktoré sa naše oko môže oprieť a obdivovať ho. Preto terasu obklopujeme rastlinným materiálom. Pri plánovaní terasy najskôr zvažujeme 6 hlavných činiteľov – účel, umiestnenie, rozmery, tvar, dlažobný materiál a vybavenosť terasy. [zistiť knihu] Pri zhotovovaní terasy sa môžeme dopustiť dvoch veľmi zásadných chýb, na ktorých sa zhodne väčšina odborníkov. Prvou je názor, že veľká plocha vydláždená rovnakým materiálom a neoživená žiadnymi prvkami pôsobí jednotvárnym dojmom. Druhou chybou je naopak terasa preplácaná a chaotická. Plná najrôznejších materiálov a preplnená mnohými prvkami. Tvar terasy je spravidla pravouhlý u domoch, ale nie je to striktné pravidlo. Zaujímavé sú tiež okrúhle terasy. Rozmer terasy prispôbujeme záhrade. Ale rozhodne by nemala byť menšia ako 3,5 – 4 m. Taktiež pri terasách aj odpočívadlách využívame materiál pre spevnené plochy. Kameň, drevo, betón, tehly, malé dlažobné prvky, dlažba.

Palubovky sú plochy drevených dosiek, ktoré sa bežne využívajú hlavne v Spojených štátoch amerických. Palubovka umožňuje podobe ako terasa, dlhý pobyt vonku na slnku. Je to lacné riešenie pre krajiny, kde náklady na drevo nie sú vysoké. Vzorov, ktoré vzniknú po rôznom ukladaní dreva nie je veľa, ale je si z čoho vyberať. Nielen drevo sa využíva, ale na prepojenie jednotlivých úrovní palubovky využívame napríklad železničné podvaly. Poznáme tri typy paluboviek. Prvá je najjednoduchšia, nízko úrovňová a najviac sa podobá na terasu.. Palubovky sú najčastejšie podopreté betónovými pätkami, alebo krátkymi kovovými, prípadne tiež drevenými stĺpkami. Druhým typom palubovky je palubovka v svahu. Je to vytvorenie priestoru nikde, kde by sa iba veľmi ťažko dala nejaká plocha vytvoriť. Radíme túto palubovku medzi konštrukčne najťažšiu. Pri nej musíme dodržiavať stavebný zákon. Tretím a posledným typom je palubovka používaná ako povrch pod strešnú záhradu. Tiež je tu dôležitá pomoc architekta. Aby sme nešli do niečoho, čo naša strecha neunesie, keďže strešné záhrady bývajú spolu s rastlinstvom veľmi ťažké. Vhodným materiálom rozhodne musí byť kvalitné drevo a následne aj jeho údržba, keďže drevo je veľmi náchylné na hnilobu, štiepi sa, a podlieha pod taktovkou exogénnych vplyvov a človeka k najrôznejším deformáciám. Najideálnejším drevom je sekvojové drevo, ktoré sa dá doviesť iba zo

Spojených štátov. Kvalitné drevo ponúkané aj na našom trhu je Virgínsky céder. Je rovnako trvanlivý a ľahko dostupný. Najlacnejšie je naše domáce drevo ako smrek, smrekovec, borovica. Každé jedno drevo si vyžaduje ošetrovanie ochrannými prostriedkami. Pri konštruovaní sa používajú hlavne galvanizované klince.

1.2.3 Stavby nad terénom

Oporné múry a múriky – Často sa stáva, že keď dostaviame dom zistíme, že v záhrade nám zostali nevyhovujúce výškové rozdiely. Takéto problémy môžeme jednoducho vyriešiť postavením oporného múrika. Predstavuje výraznú zmenu úrovne a preberá opornú funkciu. Na rovinnom teréne tvorí tento múrik ohraničenie. Hospodárnejším riešením sú terénne úpravy, ale tie uplatňujeme hlavne pri svahoch s menším sklonom (so sklonom do 20°). Taktiež môžeme postaviť palisády, hate, svah spevniť mačinou, hydroosevom, alebo geotextíliou. Oporné múriky sa delia na oporné múriky murované a oporné múriky kladené na sucho. Oporné múriky poznáme ohraničujúce a oporné s výškou maximálne do 1,6 m. Podľa výšky ich rozdeľujeme na vysoké a nízke. Výstavbu oporného múrika nesmieme brať na ľahkú váhu. Každá oporná stavba musí vzdorovať plnej váhe mokrej zeminy, keďže vlastne vytvárame bariéru prirodzenému odvodňovaciemu systému svahu. Potrebné je aj zvoliť vhodnú pôdu pre stabilitu múrika. Pôda musí byť pevná a nezosadať. Potrebné je preto pôdu zhutniť, najlepšie rôznymi vibračnými technickými zariadeniami. Najpevnejší oporný múrik je betónový, liaty priamo *in situ.*, spevnený kovovými prútmi alebo zváranou drôtenou mrežou, čo je už práca pre odborníka. Aj duté betónové tvárnice spevnené kovovými prútmi, do ktorých sa potom naleje betón, vytvoria pevný oporný múrik (Brookes, J., 1984).

Oporné múriky z ostro pálených mrazuvzdorných tehál už nie sú také pevné, ale o to sú estetickjšie. Múrik nesmie byť vyšší ako 1 m. Vhodným materiálom je aj prírodný kameň, pre nadzemnú časť múrika, ktorý vytvorí pevný oporný múr, ak ho postavíme našikmo do svahu. Do voľných škár môžeme veľmi esteticky nainštalovať rastliny. Vhodné rastliny do tieňa sú *Arenaria ciliata*, *Asplenium nidus*, *Ceterach officinarum*, *Ramonda myconi*. Na slnečné stanovisko sú vhodné druhy *Alyssum saxatile*, *Armeria maritima*, *Armeria pseudarmeria*, *Erinus alpinus*, *Gypsophila repens*, *Gypsophila elegans*, *Linaria vulgaris*, *Linaria reticulata*, *Saponaria officinalis*, *Saxifraga rosacea*, *Sedum spectabile*, *Sedum spurium*, *Sempervivum pumilum*. Do veľmi slnečných a suchých múrikov môžeme sadiť druhy rodu *Cheiranthus cheiri*, *Dianthus barbatus*, *Dianthus deltoides*, *Lewisia cotyledon*, *Lewisia pygmaea*, *Phlox subulata*.

Ďalším materiálom vhodným pre oporné múriky je drevo, buď vo forme guľatiny, alebo železničných podvalov, ktoré sú ukladané vertikálne, ale to už hovoríme o palisádových oporných múrikoch. Môžeme ukladať aj laty a to horizontálne, ale pri tomto spôsobe musíme vertikálne uložiť kovové tyče zasadené do betónu a laty priskrutkovať k latám. Samozrejme musíme pamätať na ochranné nátery pri každom dreve, lebo drevo rýchlo hnije. Veľmi lacným materiálom sú oporné múriky z kvetinových skruží a vegetačných tvárnic. Jednotlivé betónové tvárnice do seba jednoducho zapadajú a vytvárajú oporný múr. Vnútro tvárnic vyplníme hlinou, do ktorej môžeme zasadiť rastliny. Tvárnice môžeme ukladať na seba až do výšky 5 m., pričom vždycky podľa výšky upravíme sklon. Špeciálnymi materiálmi na oporné múriky sú betónové prefabrikované dielce, lomový kameň, alebo ich kombinácie. Podstatnou súčasťou oporného múrika musí byť pravidelné prerušovanie múrika odtokovými otvormi. Môžeme viesť vodu skrz múrik aj drenážnym potrubím. Životnosť múrika predlžujeme ak do zadnej časti múrika zakomponujeme hydrofóbnu vrstvu a ošetríme vode odolnou látkou.

Suchý múrik je nenáročný na výstavbu, takže sa doňho s chuťou môže pustiť aj laik. V minulosti sme ich našli skoro všade. Najmä na kopcovito založených poliach, kde umožnili ľahšie obhospodarovanie. Dnes už múriky väčšinou za takýmto účelom nenájdeme, pretože priemyselnou revolúciou sa začala aj éra mechanizačných strojov, ktorým tieto múriky prekážajú pri obrábaní polí. Najvhodnejšími materiálmi sú kamene, ktoré odolávajú poveternostným podmienkam. Patria sem vápence, pieskovce a tufy. Najkrajšie pôsobí suchý múrik, keď ho vyskladáme z kameňov z nášho okolia. Veľmi dôležitá je výplň suchého múrika. Časom kamene podliehajú zvetrávaniu a vytvárajú sa najprv škáry a nakoniec veľké štrbiny. Na vyplnenie preto plníme medzery hlinou. Suché múriky potrebujú tiež pre svoju stabilitu pevnú a nezosadavú pôdu. Na svahovitom teréne majú opornú funkciu, ale voľne stojace majú ohraničujúci charakter. Suché múriky do výšky 1 m nepotrebujú nezamrzajúce základy. Na vytvorenie základov takéhoto múrika potrebujeme ploché kamene. Zdola na hor sa ukladajú postupne od najväčšieho po najmenší. S určitým sklonom. Múriky slúžia aj ako útočisko pre rôzne druhy drobných živočíchov a biotop dopĺňajú rastlinné druhy snečného a polotienneho stanovišťa.

1.2.4 Stavby s vodou

Voda je lákadlom nielen pre majiteľa ale aj návštevníka záhrady. Má nenahraditeľné vlastnosti. Stále nás prekvapuje novými zvukmi, odrazom vlastnej podoby, odrazom svetla, ale aj tieňa okolitej výsadby. Chladivý vzduch, ktorý sa vznáša okolo vody, vždy dobre padne v sparnom lete. Voda v záhrade je rovnako dôležitá ako okolitá architektúra. Výber typu,

tvaru aj technológie založenia závisí od celej koncepcie záhrady a tiež opäť od celkovej veľkosti, dispozície a skladby riešenej plochy (Dům a zahrada, 2004). V malých záhradkách umiestňujeme vodnú plochu do geometrických tvarov symetricky. K nesymetrickým, rozvoľneným a veľkým záhradám lepšie pasuje prírodný rybník doplnený o nejaký vodný prvok, napríklad vodopád, alebo prameň.

Potôčiky a vodopády – Potôčiky sú prúdy tečúcej vody, začínajúcej prameňom a najčastejšie končiace v jazierku. Potôčiky bývajú popretkávané menšími jazierkami, vodopádmi, alebo menším rybníčkom. Umelé potôčiky končia väčšinou v jazierku, rybníku, alebo vo vodnej nádrži. Vodopády dotvárajú svetelný a zvukový efekt. Voda je tlačaná z jazierka čerpadlom nahor a následne padá samovoľne nadol späť do jazierka.

Fontánky a vodometry – Fontánky obohacujú vodu o kyslík v jazierkach, pre ľudí ktorý si nemôžu dovoliť jazierko, je to malý kúsok prírody, plný odrazov svetla a zvukov. Fontánky sa skladajú z trysiek a voda je vytláčaná jednoduchým čerpadlom. Vodometry sa s obľubou využívajú v historických záhradách ale našli si svoje miesto aj v rodinných záhradách, kde zvlhčujú vzduch a spĺška z vodometov rosí rastlinky navôkol.

Hlbočinky a barinky – Hlbočina je menšia nádrž kruhovitého, alebo oválneho tvaru. Hodí sa najmä do menších záhrad, kde možnosť založenia jazierka nepripadá v úvahu. Barinky sú celoročne vlhké miesta, miestami so stojatou vodou, ktorá je zaujímavá pre svoj rastlinný aj živočíšny biotop. Vhodne dopĺňajú vodné nádrže.

Jazierka – Čoraz viac vlastníkov záhrad túži vlastniť na svojom pozemku jazierko, s fungujúcim a bohatým biotopom. Najväčšia časť jazierka by mala byť umiestnená na slnečné stanovisko a to hlavne kvôli fotosyntéze rastlín, pri ktorom dochádza k oksyličovaniu vody. Preto jazierko nesmieme umiestňovať do tieňa, do blízkosti opadavých stromov, ale ani príliš blízko k okolitej výsadbe, lebo hrozí, že koreňový systém rastlín môže prederaviť fóliu v jazierku. Odborníkmi odporúčaná je preto kvetinová lúka. Ak je jasné akú vodu na svojom pozemku chce majiteľ mať, či už stojatú, alebo tečúcu, s elánom sa môže pustiť do budovania svojho kúska prírody. Hĺbku jazierka volíme účelovo. Ak chceme chovať v jazierku ryby, alebo pestovať vodné rastliny, volíme hlbšie jazierka. Ideálna hĺbka vody je okolo 1 – 1,5 m. Jazierka delíme podľa materiálu z ktorého sú zhotovené na betónové, ílové, plastové, fóliové, z tvarovaného polyesteru a sklolaminátové. Určite najjednoduchším, najúčinnnejším, a najčastejším spôsobom zakladania jazierok je vytvorenie záhradného jazierka s fólie. Je pomerne lacná a ľahko tvarovateľná. Lacným a rýchlym spôsobom sú aj už hotové nádrže zo za tepla tvarovateľných látok. Sú členité po celom obvode, takže v nich môžeme pestovať rastliny každej hĺbkovej kategórie. Vychytávkou v zahraničí sú ílové jazierka. Finančne aj

zakladaním sú pomerne náročné no výsledok stojí za to. Betónové jazierka vydržia veky, ale puklinky ktoré vznikajú sa len veľmi ťažko opravujú. Patria sem aj takzvané biobazény. Sú to jazierka, ktoré majú v sebe nádych prírody. Filtre čistia vodu, ktorá priláka nejednu generáciu na pravidelné schladenie sa. Medzi špeciálne jazierka patria rôzne vlastnoručne vyrobené jazierka z mlynských kameňov, amfor, či plastových nádob. Údržba jazierok nie je náročná. Pravidelné čistenie povrchu hladiny, starostlivosť o živočíšstvo a rastlinstvo vo vode, čistenie zaneseného filtra a po niekoľkých rokoch je potrebné ho vymeniť.

Bazény – Nie je asi niekto, kto by ešte nezatúžil po vlastnom dome so záhradkou a dokonca aj bazénom. Dôležitým faktorom pri rozhodovaní sa či bazén áno, alebo nie sú financie a veľkosť pozemku. Tvar a farebnosť by mala kompozične ladiť s okolím. Plocha bazénu by nemala nikdy presiahnuť 50 percent veľkosti pozemku. Bazén si vyžaduje slnečné stanovisko. Ideálna expozícia smerom na juh prípadne juhozápad. Bazény sa umiestňujú čo najbližšie k domu a tak, aby bol naňho z domu dobre vidieť. Kvôli bezpečnosti detí hrajúcich sa v ňom a jeho okolí. Pohľad bazéna by mala dopĺňať príťažlivá výsadba. Na údržbu sa používajú chemické prostriedky, hlavne chlór a Savo, ktoré ničia každé choroboplodné baktérie a rastliny. K bazénu musí byť vybudovaný chodník z protišmykovej dlažby, alebo iného materiálu. K bazénu nás môže zaviesť aj mostík, či drevená terasa. Bazén je vybavený schodíkmi ktoré vedú priamo do vody, osvetlením a mali by sme zabezpečiť kvalitnú filtráciu a skimming ak nechceme aby sa nám z neho stal rybník, prípadne močarisko. Doplnkami sú šmyklávky.

Rekreačné jazierka – biobazény - Autorom tejto myšlienky je architekt P. Petrich. Spojiť rybník s bazénom, bol vynikajúci nápad. Tak sa vytvoril priestor pre kúpanie v prírode na vlastnom pozemku v rodinnej záhrade a bez chemikálii. Vodný systém biobazénov sa skladá z dvoch zón. Regeneračnej a rekreačnej. V regeneračnej zóne sa používa iba fólia, ako pri fóliových jazierkach, a v rekreačnej časti treba dno aj steny náležite vybetónovať. Tieto dve časti sú rozdelené betónovým múrikom, ktorý končí tesne pod hladinou. Čistotu vody zabezpečuje filtrovací systém a taktiež vodné rastliny. Do biobazéna by mal byť vybudovaný prístup a to za pomoci vytvorenia vhodnej plytčiny. Rastliny môžeme do jazierka vysádzať v črepníkoch a to do rôznych hĺbok, podľa druhu rastliny. Vhodné sú: *Acorus calamus*, *Butomus umbellatus*, *Caltha palustris* pre močiarnu pásnu, *Nuphar lutea*, *Nymphae alba*, *Nymphoides peltata* prehlbokú vodu a *Hydrocharis morsus – ranae* a *Statotes aloides* nám budú plávať na vode a vytvoria krásny efekt.

1.2.5 Stavby vo výške

Tieto stavby slúžia ako tieniace a voči dažďu nás chrániace prvky, ale aj na zútulnenie obytnej záhrady. V záhrade bývajú často dominantné a sú stavané buď ako stabilné, alebo zabudované prvky. Tieto prvky dotvárajú celkovú využiteľnosť, komplexnosť a plnohodnotnosť záhrady.

Striešky a prístrešky – Prístrešky sú účelovými stavbami. Využívajú sa vtedy, keď potrebujeme niečo prekryť, ochrániť pred vetrom, dažďom, alebo slnkom. Nie sú uzatvárateľné. Majú vlastnú strechu, alebo konštrukciu a sú buď súčasťou domov, ako závesné konštrukcie, alebo môžu byť aj ako samostatne voľne stojace objekty. Môžu byť trvalé, alebo dočasné. Na ich zhotovenie používame najrôznejšie materiály ako drevo, kov, rôzne murivá, látky a ich kombinácie.

Carpory – Slúžia tiež ako prístrešky, ale už samotný názov (preklad z angl. car = auto) nám napovedá, že pre auto. Je tak chránené pred poveternostnými vplyvmi, snehom, dažďom, krupobitím a stojí na čerstvom vzduchu, kde pomocou stále cirkulujúceho vzduchu schne oveľa rýchlejšie ako v garáži, čím sa zamedzuje vznik hrdzí. Ako materiál je využívané hlavne drevo, ktoré musí byť patrične impregnované. Dajú sa vyrobiť presne na mieru, aj s možnosťou vyhotovenia pre väčší počet áut. Sú menej náročnejšie na priestor aj financie.

Markízy – Taktiež ako prístrešky sa využívajú na zatienenie pred slnkom, ochranu pred vetrom a dažďom. Tiež poznáme dva druhy markíz. Samovoľne stojace, alebo uchytené na fasádu. Buď sú markízy pevné, alebo výsuvné. Pevné sú na pevno ukotvené o fasádu, alebo samostatne stojace a výsuvné môžeme zrolovať. Kĺbové a padacie ramená umožňujú pohyb s markízou. Ľudia si dávajú zhotovovať markízy najrôznejších farieb a tvarov. Najčastejším materiálom sú látky a konštrukcie sú z hliníkových zliatin.

Treláže – Jednoduché konštrukcie stavané ako nevyhnutná opora pre rast popínavých rastlín. Dotvárajú prostredie záhrady. Majú odľahčujúci, estetický charakter. Sú veľmi vhodné na zakrytie nevzhľadných plôch. Usporiadanie drevenej výplne na trelážach je radiálne, diagonálne, alebo vejárovité. Umiestňujeme ich na steny, medzi stĺpiky pergoly, ako výplň u altánkov, prípadne ako samostatne stojaci prvok. Konštrukcie na popínavky efektne dotvárajú prázdnu stenu, kút záhrady, balkón či nepekny stĺp. Jednoduché oporné prvky vznikajú z drôtu, špagátu, latiek kombinovaných do štvorcov či obdĺžnikov [www 2]. Veľmi moderným materiálom sa stávajú kovové treláže.

Pergoly a záhradné brány – Pre záhradu sú pergoly a záhradné brány úžasným oživením. Prispievajú k celkovej kráse záhrady. Sú to vzdušné a nezastrešené prvky drobnej architektúry. Slúžia hlavne na zatienenie slnečných priestranstiev, prípadne na prepojenie záhrady, alebo prechod. Brány sú pomerne úzke konštrukcie. Pergoly predstavujú viacej brán radených za

sebou.. Bránky sú poväčšine iba samostatne stojace. Môžu byť buď samostatne stojace, alebo ukotvené v stene.

Máme viacero typov pergol: statické, dynamické, rohové, arkády (oblúkové pergoly) a portálové. Medzi netradičné typy patria orientálne pergoly (konce trávov sú zošikmené a trámy zapadajú do výrezov v hlavných trámoch) a rustikálne pergoly (používali sa hlavne v starovekých záhradách a ovíjali sa okolo nich ruže). Bežnými stavebnými materiálmi sú rôzne kovy, drevo, tehla, kameň a plasty. Všetky materiály by mali harmonizovať s ostatnými materiálmi v záhrade a spolu tak vytvárať nádherný celok. Musíme dbať aj na spoľahlivé zakotvenie a konštrukčnú pevnosť, aby sme mali istotu, že náš záhradný prvok odolá silným náporom vetra. Pergoly aj bránky sú vhodnými objektmi pre popínavky.

Oblúky a rámy – Sú to jednoduché stavebné prvky, ktoré vytvárajú v záhrade vertikálne línie a sú vo výške spojené. Ich konštrukcia pozostáva z pravidelného opakovania nosných prvkov a použitého stavebného materiálu. Využívajú sa oddelene hlavne nad chodníkmi, na oddelene jednotlivých častí záhrady, ale slúžia aj ako tieniaci prvok a opora pre popínavé rastliny.

1.2.6 Drobné stavby

Altánky - V minulosti sa altánky vyskytovali iba v honosných záhradách. Dnes sú už bežnou drobnou architektonickou stavbou. Sú to úžasné miesta pre odpočinok, dotvárajú celkový dojem záhrady, chránia pred slnkom, vetrom a dažďom, ale aj pred pohľadmi z ulice. Altánok je samostatne stojaca konštrukcia polygónového, alebo kruhového pôdorysu, s jedným alebo dvoma otvormi. Strecha je buď ihlanová, alebo kužeľová. Typovosť je rôzna - od vzdušných záhradných stavieb z ľahších materiálov až po mohutné stavby s pevnou konštrukciou a podložími(od najjednoduchšej bambusovej striedky, cez nenáročný olištovaný prístrešok, drevenú zastrešenú konštrukciu, až po zložitejší klasický altánok s pevným ukotvením)

[www 3].

Poznáme dve vyhotovenia altánkov: altánok s poloopenými stenami z drevenej konštrukcie a altánok obohnaný zo všetkých strán buď s použitím kameňa, tehly, alebo kovovej konštrukcie z jednej strany otvorený na vstup. Ale je ešte jeden typ a to je altánok vyhotovená z prenosnej látky. Samotný altánok je potrebné buď pevne zapustiť do podlažia, alebo ak je látkový stačí prichytiť kolíkmi tak, aby odolal poveternostným vplyvom.

Besiedky – Líšia sa od altánkov svojim pôdorysom, ktorý je štvorcový, alebo obdĺžnikovitý a strechou, ktorá je buď valbová, sedlová, alebo pultová. Ak prestrešíme pergolu, tiež dostaneme besiedku, alebo prístrešok. Ale v konštrukčných častiach sa zhoduje s altánkom.

Kôlne (nárad'ovne) – Slúžia ako špeciálne stavby na skladovanie záhradného náčinia, záhradného nábytku, prenosných grilov, či kozubov, bicyklov a iných športových potrieb, hračiek, hojdačiek a ostatných v záhrade využívaných predmetov. Môžu byť samovoľne stojace, alebo ich môžeme pristaviť už k hotovému plotu, či múru. Na základy sa používa liaty betón a na podklad štrk a na spodok stavby kladieme spojky, aby sa stavba mala možnosť zospodu vetrať. Materiály by mali byť ak nie totožné, tak aspoň príbuzne podobné materiálom už využitých v záhrade a na dome. Najviac sa využíva drevo, kovy, plasty a ich kombinácie. Veľmi dôležité je si kôľňu vo vnútri upraviť podľa potreby. Rôzne príslušenstvo, ako držiaky, nám uvoľnia veľa priestoru na podlahe.

Skleníky – Skleníky sú najdokonalejšie zariadenia na urýchlenie pestovania rastlín v záhrade (Lutz, 1985). Vybavenie skleníkov je veľmi jednoduché. Pár políc, jednoduché vyhrievanie, prívod vody, uzatvárateľný vstup, kvôli udržaniu vlhkosti a dlážka, ktorá musí zniesť časté zamokrenie. Skleník si môže doma vyrobiť každý sám. Ale ponuka na trhu je čoraz pestrejšia a aj ceny nie sú už také vysoké. Predávajú sa skleníky rôznych štýlov, tvarov a odlišujú sa aj materiály. Varianty skla a dreva a niekedy sú vyrobené aj v kombinácii z tehlovým murivom, alebo oceľou. Najjednoduchšou formou je zemný skleník. Nasleduje zasklený skleník z dreva, alebo ocele. Skleníky môžeme oprieť aj o stenu, či zaskliť verandu. V byte možno postaviť sklenené vitríny. Najmenšími „skleníkmi“ sú sklenené nádoby uzatvorené viečkom.

Pareniská a studené pareniská – Pareniská nám slúžia na predĺženie vegetačného obdobia zeleniny. Najčastejšie sa tu predpestúvajú priesady, ktoré neskôr presadíme von do úžitkovej záhrady. Preto musíme zvážiť, na ktoré miesto parenisko postavíme, alebo umiestnime. Odporúčajú sa svetové strany v smere sever – juh. Delia sa na neprenosné (stacionárne) pareniská a prenosné pareniská. Rozdiel je v tom, že prenosné pareniská sú ľahšie, môžeme ich prenášať, dajú sa rozobrať pre prípad potreby presunu a na čelných stenách sú umiestnené držadlá, ktorými sa parenisko nadvihne. Neprenosné sa delia na jednoduché a dvojité pareniská. Materiálmi pre ľahké pareniská môžu byť vrecia z plastu, prípadne môžeme navrstviť hlinu a prikryť ho sklom. Pri stacionárnych pareniskách používame drevo, ktoré musíme dôkladne impregnovat', niekedy sa namiesto dreva používa vlnitý eternit, ďalej tehly a betón a ako potrebné zakrytie – sklo.

Vo všeobecnosti pre obidve pareniská je najdôležitejšie zakrytie, ktoré prepúšťa svetlo a z tým aj dopad svetla. Pre urýchlenie rastu sa využíva okrem slnečnej energie aj vykurovanie, napríklad pieckami, vyhrievacími hadicami, elektrické vyhrievacie káble, alebo kanálové vyhrievanie a zvnútra sa na bočné diely nalepia dosky z polystyrénu. Okná sa môžu na noc zakrývať trst'ovými rohožami. Preto sa tieto pareniská nazývajú aj teplé. Dôležité je aj

vetranie. Studené pareniská sú jednoduché pareniská na otužovanie rastlín. Využívajú sa hlavne pri prenesení rastlín z teplých parenísk von. Rastliny by mohli utrpieť šok. Využívajú sa drevené debničky, dôkladne impregnované so zošikmenými stranami a navrch sa pokladá sklený rám, tak aby sme ho mohli podľa potreby otvárať.

Fóliovníky – Tiež sa využívajú na urýchlenie úrody. Pozostávajú z rámových konštrukcií, kde ohnuté hliníkové rúry sú zapichnuté do zeme a hrebeň je stabilizovaný pozdĺžnou rúrou. Na konštrukciu silno napneme fóliu, ktorá prepúšťa svetlo, ale v záhradníctve je využívaná aj čierna nastielacia fólia. Bočné steny sa prihrnú zeminou. Ako materiál na konštrukciu sa používa tiež drevo, ktoré treba opatriť impregnovaním. Takto sa dajú vyhotoviť malé fóliovníky, kde stačí iba vrecia z fólie, ale aj väčšie fóliovníky. Dnes zakúpenie už hotového fóliovníka nie je žiadnou raritou. Tvary sú veľmi rôznorodé. Účinné sú aj nízke fóliovníky v tvare tunela aj priechodné fóliovníky s rámovou konštrukciou. Fóliovník možno vyhrievať rozličným spôsobom. Vyhrievacími káblami, pieckou, alebo vyhrievačom. Faktor vetrania a z tým spojená výmena vzduchu ostáva dôležitým faktorom, na ktorý sa musí pamätať.

Kompostoviská – V každej záhrade by správne kompostovisko nemalo chýbať. Veľa odpadu z domácností sa môže kompostovať. Väčšinou sú to odpadky z kuchyne. Humus ktorý rozkladom vznikne, obsahuje vzácne hnojivo pre rastliny a spolu s pieskom sa vytvárajú ideálne podmienky pre pestovanie črepníkových rastlín. Potrebne sú dve nádoby. Do jednej sa odpad zbiera a v druhej odpad hnije a pracuje. Kompostoviská si môžeme zhotoviť najlepšie doma z materiálu, ktorý sme už použili. Používa sa drevo, kovy, alebo plast. Kompostoviská musia byť prístupné počas celého roku a za každého počasia. Umiestňujeme ich najlepšie do tieňa, kde sa udržiava vlhko, drží sa tam teplo a nefúka. Vtedy rozklad prebieha najrýchlejšie. Okolie okolo kompostoviska, by sme mali kompozične dotvoriť porastom, aby ho bolo vidno čo najmenej.

1.2.7 Stavby určené pre hru a šport

Detské ihriská a športový kútik – Detská hra je odrazom skutočnosti, zrkadlom prostredia v ktorom dieťa žije. Detská hra má pre dieťa symbolický charakter. Reprodukujú všetko, čo dieťa prežilo. Deti si pomocou hry trénujú svoju komunikatívnosť, fantáziu, presadenie sa v „spoločnosti“. Formujú sa prvé zručnosti a vedomosti a formuje sa tiež aj postoj k nim. Preto by každá záhrada mala mať okrem estetickú, oddychovú a pracovnú časť aj možnosť aktívne relaxovať a dopriať svojim ratolestiam pohyb, ktorý je veľmi dôležitý počas ich telesného vývinu. Detské ihriská sa musia navrhovať presne pre určitú vekovú kategóriu. Musia spĺňať

bezpečnostné normy, musí byť vybrané vhodné miesto, zabezpečená funkčnosť, ale aj estetické hľadisko. Projekt ihriska by mal projektovať projektant, ktorý zodpovedá za správne funkčné a technické riešenie. Musí sa zabezpečiť správna montáž a inštalácia a je potrebné zabezpečiť kontrolu a údržbu. Miesto umiestnenia hracích prvkov si vyžaduje slnečné stanovisko, aby jednotlivé prvky nekorodovali vo vlhkom prostredí, aby sa tam zbytočne nedržala voda, aby drevo nezačalo hniť... Výška hracích prvkov nesmie dopadovo prekročiť 3 metre.

Detské ihriská umiestňované do záhrad majú širokú ponuku hracích prvkov. Spadajú sem: pieskoviská, šmykľavky, hojdačky, domčekové zostavy, laná, rebríky, schody, tunely, detské labyrinty, kolotoče, pohyblivé, aj statické preliezky, hojdacie koníky,... Ako povrchy používame hlavne mäkké materiály. Drvenú kôru, piesok, plastové povrchy, gumené materiály, štrk, trávnaté a bitúmenové povrchy. Hracie prvky sú vyrobené z dreva, ktoré musíme impregnovat', plastov a kovov. Jednotlivé hracie prvky musíme rozmiestňovať v bezpečných vzdialenostiach od seba. Aby boli hracie prvky stabilné, mali by sme ich ukotviť do betónových základov pomocou oceľových pätiiek. Pri údržbe by sme mali venovať zvýšenú pozornosť na čistotu, opotrebované časti, stav povrchu a ostré hrany.

1.2.8 Stavby ohraničujúce objekty

Oplotenie – Je nenahraditeľným prvkom vo všetkých záhradách. Vymedzuje pozemok, kde vonkajšia línia oplotenia je pozemková hranica, zabezpečuje bezpečnosť, plní dekoratívnu funkciu, zvyšuje súkromie, plní opornú funkciu pre popínavé druhy rastlín a plní protihlukovú bariéru. Uzatvára plochy okolo domu, rozdeľuje záhradu na časti. V minulosti obklopovali pozemky iba kamenné múry a živé ploty. Materiály pokročili a dnes sa využívajú okrem kameňa aj tehly, drevá, kovy, betónové tvárnice, plasty, živé rastliny (strihané, ale aj bambus, rákos a prútie) a kombinované. Materiály by sa mali prispôbiť zvyšku materiálu použitého v záhrade a malo by sa zohľadniť prostredie.. Či už mestské, alebo vidiecke. Podľa toho vyberáme aj štýl plotu. Najjednoduchšie ploty sú latkové, rančerské plty, alebo palisády. Konštrukcie by mali byť pevne zasadené do zeme. Využívajú sa rôzne kotvenia. Každé oplotenie má svoje právne obmedzenia a ustanovenia. Preto je potrebné zvážiť, ako bude náš plot vyzerat', akú bude mať funkciu a či sa spoľahneme pri konštruovaní na seba samých, alebo si necháme odborné poradiť od projektanta. Pri navrhovaní plotu musíme pamätať aj na priestor pre smetné nádoby.

Brány a bránky – Keď sa povie prvý dojem, ktorý si urobíte po vojení do záhrady, tak si predstavíme to, čo leží za vchodmi. Dvere sú nielen praktickou záležitosťou, ale aj lákajú

návštevníka, aby vstúpil. Brány sú spravidla nižšie ako oplotenie. Projektujú sa z rôznych materiálov a vo všetkých štýloch. Je to kus dizajnerskej práce. Zvyčajne sa používa rovnaký materiál ako na zvyšok oplotenia. Ale ak chceme naozajstné dielo, necháme fantáziu vygradovať práve v bránke. Veľkosť brániok a brán závisí od funkcie. Tomu sa prispôbuje aj systém otvárania. Poznáme otočný, posuvný a otvárací mechanizmus.

1.2.9 Doplnková drobná architektúra

Ohniská, krby, grily a udiarne – Atmosféra praskania ohňa, príjemného tepla a špecifickej vône v nás vyvoláva rôzne pocity a spomienky. Večerné posedenie s rodinou alebo priateľmi, romantické spomínania, veselé príhody, snenie pri ohni by nemali byť nikomu cudzie. Záhrada vytvára ideálny priestor pre postavenie si ohniska, krbu, grilu, alebo udiarne. Miesto výberu pre postavenie týchto zariadení by sme si mali dobre premyslieť. Priestor by mal byť aspoň z časti chránený pred dažďom, vetrom a slnkom. Miesto by malo byť chránené porastom, ale nie postavené príliš blízko, aby sa porast nechytil od ohňa. Dym a iskry by nemali rušiť susedov, ale ani sa dostať dovnútra nášho domu. Mali by sme splniť všetky protipožiarne predpisy. Tieto prvky neslúžia iba peknému pohľadu, ale hlavne na prípravu jedla a rôznych kulinárskych lahôdok.

Ohnisko je veľmi jednoduchou konštrukciou, najčastejšie kruhového pôdorysu. Môže byť dočasné, alebo trvalé. Umiestňujeme ho na spevnené plochy, do záhrady, alebo do voľnej prírody. Kvôli bezpečiu umiestňujeme okolo vyhlúbenej pahreby kamene, alebo šamotové tehly. Okolo ohniska je potrebné doplniť o záhradný nábytok, alebo pňové klátky.

Grily sú ďalšia možnosť. Využívajú sa iba na prípravu jedla. Tiež poznáme dočasné a prenosné grily. Prenosné sa dajú ľahko odložiť do kôlne. Základnou časťou grilu, je rošt na ktorom sa rozpaľuje drevené uhlie a mriežka, ktorá je nad ním. Na mriežku sa kladie mäso na opekanie (Upravujeme záhradu I, 2003). Ak by sme prekryli ohnisko mriežkou, alebo ku krbu mriežku pridali, vznikne nám gril. Gril môžeme doplniť o priestor na uskladnenie polien, alebo na prípravu jedla. Materiály: šamotové tehly, kameň, kovy (najčastejšie hliník), pálená tehla, betón. Ak máme stabilný gril, musíme zabudovať jeho základy do betónu. Rôzne typy grilov spôsobujú stále väčší záujem o tieto prvky. Požiadavky na priestor sú rovnaké ako u ohniska, ale pri griloch potrebujeme väčší priestor na umiestnenie. Ako palivo sa využíva drevo, drevené uhlie, plyn, alebo elektrina.

Krby sa stavajú pre ich výhrevnosť. Sú oveľa náročnejšie na umiestnenie. Veľkosť, tvar aj architektonické riešenie musíme prispôbiť okoliu. Spravidla sa umiestňujú na z časti

krytých terasách, vo svahoch a to tak aby teplo z ohňa sálalo na prítomných. Je oveľa jednoduchší ako interiérový krb. Dym vychádza z komína, ktorý sa nasadzuje priamo na krb. Materiály musia byť mrazuvzdorné, odolné voči teplu aj dažďu. Architektonicky musia ladiť s okolitým riešením materiálov v záhrade. Zvnútra ich vykladáme šamotovými tehliami a zvyšné teleso môže byť z kameňa, alebo tiež z tehál. Pri griloch platí to isté, ale krby nemajú mriežku.

Udiarne sú bežné hlavne na vidiekoch, kde sa chová dobytok. Údenie je konzervovanie mäsa dymom. Podľa toho, čo budeme údiť staviame udiarne. Poznáme jednoduché, prenosné, plechové udiarne a stabilné udiarne so studeným údením v kanálových udiarňach, alebo teplým, či horúcim údením pri vertikálnych udiarňach. Udiarne musia byť správne utesnené, riadne čistené a najlepšie počasie na údenie je bezvetrie. Oheň v udiarni nezapaľujeme pomocou chemických urýchľovačov vzplanutia.

Záhradný nábytok – Záhradný nábytok nám ponúka relaxovanie a doslovné „bývanie“ vo vonkajších priestoroch akými sú átriá, záhrady a parky. Ponúka rovnako ako interiérový nábytok oddych, stolovanie aj servírovanie. Máme dva druhy záhradného nábytku. Stabilný a skladací. Pri oboch typoch je v súčasnosti na trhu dostupné široké spektrum nábytku najrôznejších tvarov a dizajnov, ktorý poľahky zapadne do každého architektonického štýlu záhrady. Najpoužívanejšie sú kruhové, štvorcové, obdĺžnikové a oválne tvary. Na jednoduchý oddych sú v ponuke lavičky, alebo jednotlivé sedačky. Pri posedeniach je potrebný stôl, doplnený stoličkami, alebo kresielkami.

Záhradný nábytok by mal byť odolný voči poveternostným a iným nepriaznivým vplyvom. Mal by byť pohodlný, stabilný, trvanlivý. Pri kúpe exteriérového nábytku zvyčajne začíname so skladacími kreslami a sklopnými ležadlami, ktoré sa umiestňujú na terasy, alebo trávnik, ale aj do rôznych zákutí, alebo do altánku, prípadne pod pergolu. Pri výbere je dôležité, myslieť aj na to, že v kúpe záhradného nábytku budeme pokračovať. Rovnaké farebné odtiene, či celkové vyhotovenie už neskôr nemusí byť k dodaniu. Čoraz viac obľúbenými sú komfortné kreslá, väčšinou so sklopným operadlom, ležadlá na slnenie a zariadenia pre priestory okolo bazénu. Dobrý výrobcovia ponúkajú k nábytku aj textilné doplnky. Špecializovanými doplnkami sú hojdačky a hojdacie siete, servírovacie, alebo odkladacie stolíky na kolieskach, ktoré sú nápomocné pri grilovaní, či servírovaní, ďalej popolníky, pitné fontánky. Koše na odpadky, stojany na bicykle, alebo rôzne boxy. Najvhodnejším materiálom je pozinkovaná, prípadne vypaľovacím lakom upravovaná oceľ, hliník, tvrdé a tropické dreveniny, či aktuálny moderný materiál, ktorým je vysokotlakový laminát HPL ponúkaný v pesterj škále farebnosti. Základnými materiálmi je kameň, kamenné,

alebo tehlové murivo, rôzne kovy, farebné a pastelové plasty, prútie, keramika alebo textil. Materiály by sme mali voliť podľa už použitého materiálu a štýlu v záhrade, kde rozlišujeme vidiecky a mestský záhradný nábytok.

Rozárium a voliéry – Rozárium je jednoduchá stavba z obrubníkov, ktorá sa využíva na pestovanie ruží. Voliéry slúžia hlavne pre vtáctvo. Materiálom sú prevažne kovy a drevo. Priehľadnosť zabezpečuje drôtené pletivo.

Kvetináče, prenosné nádoby a vázy – V antike sa tieto nádoby používali na uskladňovanie potravín. My ich používame na pestovanie rastlín. Používajú sa dvomi spôsobmi. Na výsadbu rastlín, hlavne na umiestnenie koreňovej sústavy rastlín a vytvorenie vhodných podmienok pre vývoj a rast, preto musia obsahovať odvodňovacie otvory na spodnej časti nádoby, alebo ako dekorácia. Využívajú sa na stabilizáciu nálady záhradnej plochy, prípadne nášho interiéru. Medzi najznámejšie patria kvetináče, amfory, vázy, misky a žľaby rôznych veľkostí, tvarov, farieb, celkových dizajnov a materiálov. Dôležité je vytvárať skupiny v menších počtoch, pre ich lepšiu výraznosť na menšej ploche. Umiestňujú sa tiež jednotlivo na okraje odpočívadiel, do blízkej vzdialenosti vodných plôch, k vstupom, na začiatok a okraje schodísk, na parapety okien, na stoly, do ník, ale aj do múrov a oplotení.

Závesné kvetináče (koše) často bývajú umiestňované nad úroveň terénu, na pergoly, altánky, besiedky, prístrešky a rôzne konštrukcie pre okrášlenie a ozvláštnenie. Darí sa v nich hlavne pelargóniám, begóniám, petúniám,...Škála materiálov je naozaj nepredstaviteľná. Nádoby z plastov sú najľahšími materiálmi, pri ktorých spektrum farieb a tvarov je naozaj veľké. Oblúbe sa tešia tiež nádoby z prírodného, alebo umelého kameňa v tvare urien, prípadne vázičiek na rôznych stopkách. Zaujímavými sú aj variácie z kovov, plechov, dreva či keramiky.

Skulpturálne prvky a výtvarné doplnky – Mali by byť stredobodom pozornosti v záhrade. Výrazne sa odlišujú od ostatných prvkov v záhrade. Môžu mať realistické, alebo abstraktné prevedenie. Môžu byť nenápadné, ale aj úplne kontrastné, ale vždy zaujmú pozorovateľa, čiže umiestnené neutrálne, alebo dominantne. Umiestnenie skulpturálnych prvkov závisí od architektonického štýlu modernej abstraktnej záhrady, alebo formálnej klasickej záhrady. Dbať by sme mali aj na farebné vegetačné pozadie, pred ktoré, prvky umiestnime. Najlepšie pozadie dotvoria tmavé, kompaktné ihličnany, pred ktorými vyniknú. Patria sem sochy plastík ľudí, zvierat, či iných mytologických bytostí, amfory z keramiky, misky, šach vyrobený z rôznych materiálov ako drevo, či plasty, slnečné hodiny. Odlišujú sa prevedením a použitím materiálov. Využíva sa kameň, keramika, plasty, drevo, sadra, kovy, ale dnes nie je žiaden materiál výnimkou. Materiály musia byť odolné voči mrazu, teplu, dažďu, vetru, či iným

podobám počasia. Podľa výberu skulpturálnych, či výtvarných doplnkov sa pozná majiteľ. Jeho umelecká duša, prípadne náklonnosť k nejakému architektonickému štýlu. Nie je to lacný špás. V dnešných záhradách nájdeme naozaj veci, ktoré zataja dych, ale aj subjektívne gýče.

Osvetlenie záhrady – Tak ako sa mení v posledných rokoch tvár miest a dedín, tak sa menia spolu s nimi aj záhrady. Zmenilo sa celkové poňatie, usporiadanie aj vybavenie záhrad.. Pohľad na osvetlené stromy a kvety v noci je zvláštny a bolo by chybou používať osvetlenie iba preto, aby to urobilo dojem na priateľov, alebo susedov. Osvetlenie záhrad sa využíva na predĺženie doby viditeľnosti, zníženie rizika úrazov, na zvýšenie bezpečnosti a na predĺženie doby pobytu v záhrade. Celkové svetlo, jeho tieň a rôzne siluety vytvárajú po zotmení jedinečné obrazy. Typy osvetlenia sa delia na plošné a bodové. Ďalej ich rozdeľujeme na svietidlá vyžadujúce kábel a nevyžadujúce kábel. Sem patria akumulátorové svietidlá, osvetlenie s pomocou využitia ohňa a svietidlá na solárnu energiu. Podľa použitia poznáme bezpečnostné, náladové a odstrašujúce osvetlenie.

Svetlá môžeme umiestniť skoro všade. Na stenu, ku komunikáciám, do vody, ako bodové osvetlenie drobných stavieb, alebo vegetácie. Pre prízemné osvetlenie vyznejú dobre stojanové, či stĺpkovité osvetlenia. Dôležité je vybrať aj vhodné tienidlo podľa toho na čo nám osvetlenie bude slúžiť. Môžeme využiť aj svietidlá, ktoré sa dajú premiestňovať, ako sú svietidlá s bodcom.. Ďalej na zadné, spodné a horné. Svetelnými zdrojmi môžu byť žiarovky, žiarivky a sodíkové, alebo halogénové výbojky. Nesmieme zabúdať na káblové rozvody, ktoré nesmieme po záhrade rozvádzať amatérskym spôsobom. Hrozí nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom, preto treba zaistiť aj zodpovedajúcu ochranu. Ovládať osvetlenia môžeme rôznymi spôsobmi. Ručne, automaticky stmievajúcim čidlom, časovým spínačom, alebo diaľkovým ovládačom. Materiály využívajúce sa na zhotovovanie svietidiel, sú nasledovné: kovy, betón, plasty, sklo., bambus (fakle), vosk.

1.3 Záhradný architekt – Vladimír Tom Sitta

Vladimír Sitta sa narodil v roku 1949 v Brne, v bývalom Československu. Vyštudoval Mendelovu Univerzitu v Ledniciach a začal svoju dráhu záhradného architekta. Sedem rokov pracoval v Čechách ako záhradný architekt, potom emigroval do Západného Nemecka. Bolo to v roku 1979. Po troch rokoch emigroval do Austrálie. Odvtedy sa Austrália stala jeho trvalým bydliskom, kde žije v Sydney aj so svojou ženou a synom V roku 1986 založil firmu Terragram Pty. Ltd., ktorá sa špecializuje na záhradnú architektúru a dizajn. Spolu s jeho

partnerom Richardom Wellerom založili neskôr firmu ROOM 4.1.3 Pty. Ltd., ktorá pôsobí v Sydney a v Perte. Pod jej záštitou vznikol víťazný návrh na riešenie Austrálskeho Národného múzea v Canberre [www 4]. V rokoch 1981 a 1986 bola jeho práca záhradného architekta vyznamenaná cenou the Berlin Lenné Prize.

V roku 2002 získal cenu za „Prispievanie do kultúry záhradnej architektúry v Austrálii udelenú Austrálskym Inštitútom záhradných architektov (AILA). Práca tohto záhradného architekta je široko uznávaná nielen v Austrálii, ale v celom svete. Jeho firmy sú známe pre ich inovatívny, obrazoborecký dizajn., ktorý často vkladá do svojich mestských projektov. Naivita a túžba po dobrodružstve ho pritiahla do Austrálie. Záhradu v Austrálii majú skromnú veľkosť, ale napriek tomu dokáže Vladimír Sitta vykúzlil' obrovské dielo. Jeho záhrady sú minimalistické, ale zároveň dramatické s nádychom baroka. Kombinuje v nich rôzne druhy kultúr. Pre Sittu je záhrada javiskom, kde hlavnú úlohu hrajú štyri prvky. Oheň, voda, zem a vzduch. Divadelným rysom, ktorý preniesol do záhrady je osvetlenie. Vytvára pocit napätia, ilúzie a barokovej teatrality. Vytvára maximálnu krásu s použitím najnovších technológií. Záhrada nazvaná „Divadlo svetla“ patrí medzi jeho prvé záhrady. Jediným rastlinným druhom v tejto záhrade sú bambusy, pod ktorými tečie voda. Celá záhrada je zahalená do oparu. V jeho záhradách sa objavuje aj takzvaný „prah“. Má veľa významov. Záleží od konkrétnej záhrady. Niekedy sú to rôzne ľudské obdobia, inokedy pocity. Vladimír Sitta o sebe tvrdí, že nemá štýl, neznáša ho. Skoro začne nudiť sám seba a to je preňho najhoršie. Preto neustále experimentuje. Osvetlenie záhrady „Divadlo svetla“ je z optických vlákien. K najvýraznejším Sittovým záhradám patrí aj záhrada, ktorú vytvoril pre rodinu Goldenbergových v zálive v Sydney. Stredom pozornosti je čierny bambus. Úžasný výhľad je na more priamo z domu, ktorému nič nebráni. Rovno pred domom je trávnik, ktorý slúži ako ihrisko pre deti a za ním nasleduje priesvitná bariéra zo skla, za ktorou je už vidno iba more. Záhrada Rourkových má iný ústredný prvok. Oheň. Cez stred záhrady sa znovu tiahne „prah“, ktorý slúži ako bariéra, ale je v ňom uložený aj oheň, ktorý v noci krásne ukáže. Na konci tohto „prahu“ je zlaté vajce položené na podstavci z rovnakostranného kríža, od ktorého sa oheň odráža. Pre každého má táto scenéria iný význam. Všetko je to na pozorovateľovi. Ďalšou záhradou je „Záhrada Austrálskych snov“. Je srdcom Austrálskeho múzea. A je známa ako projekt „ROOM 4.1.3“. Zaoberá sa históriou Austrálie. Povrch nádvorja tvorí jedna obrovská mapa Austrálie. Nenachádza sa tu veľa stromov. Je to pravé napodobnenie toho, čo Austrália naozaj je. A nie je to oáza.

Záhrada „Konská Farma“, je rozdelená na komnaty. Bola navrhnutá pre Švajčiarskeho zákazníka. Európska komnata má geometrickú presnosť, ktorú preniesol z baroka. Ďalšie

komnaty sú buď účelové, alebo okrasné. Umelá jaskyňa poskytuje tieň v najhorúcejších dňoch, osvieženie poskytuje aj parná veža, pri ktorej sa tiež inšpiroval barokom. Je známy spútavaním stromov do „korzetov“, pri ktorých vzniká dojem katedrál a je cez ne netradičný a jedinečný pohľad do oblakov. Celá jeho tvorba je plná prekvapení a rozmanitosti.

2 Cieľ práce

Cieľom tejto bakalárskej práce je navrhnutie experimentálnej malej drobnej architektúry, konkrétne altánku do priestoru rodinnej záhrady, ktorá sa nachádza v Podunajských Biskupiciach v Bratislave.

3 Materiál a metodika

3.1 Charakteristika riešeného územia

3.1.1 Súčasný stav lokality

Riešená územie sa nachádza v hlavnom meste Slovenska v Bratislave v mestskej časti Podunajské Biskupice, ktoré je najväčšou mestskou časťou v Bratislave s podielom územia až 11,5 % v okrese Bratislava II na Podunajskej nížine. Bratislavu susedí s tromi štátmi. Maďarskom, Rakúskom a Českom. Neďaleko od daného územia tečie rieka Dunaj, popri ktorej vedie vychytená Bratislavská hrádza. Lokalita sa nachádza vo východnej časti mesta. Rodinná záhrada leží na samom južnom kraji mesta Bratislavy. Keby sme prešli o pár kilometrov ďalej, prišli by sme do Rovinky. Samotná rodinná záhrada leží vo veľmi vychytenej oblasti rodinných vĺ. Zatiaľ to miesto honosne nepôsobí, ale o pár rokov z neho bude lukratívne miesto. Záhrada je obklopená ornou pôdou, keďže ostatný majitelia pozemkov ešte nezačali stavať. Príjazdová cesta nie je ešte vybudovaná, iba posledných pár metrov. Takže počas búrok je problematické sa tam dostať. Výhodou je tiché, ničím nerušené miesto, ktoré pripomína skôr malú dedinku, ako časť hlavného mesta. Cesta autom do mesta trvá tak 6 minút. A na zastávku pešo asi 15 minút. Majiteľ záhrady kúpil dva pozemky z katastrálnym číslom 5857/57 a 5857/56. Celková výmera oboch pozemkov dokopy je 1125,9 m². Časť pozemku, ktorú navrhované rekreačné jazierko s altánkom zaberá 149,5 m².

Súčasný stav záhrady nie je príliš pozitívny. Veľká plocha obohnaná kombinovaným plotom z betónu a latiek bez výsadby. Na katastrálnom území 5857/56 je postavený dom s rozlohou 180,1 m². Hneď vedľa neho stojí obrovská halda hlíny. Ale to mi neprekážalo aby v mojej fantázii sa to rozbehlo na plné obrátky.

3.1.2 Prírodné pomery územia

Riešené územie leží v oblasti Podunajskej nížiny v Bratislave, ktorá spadá pod geomorfologickú oblasť juhozápadného Slovenska. Územie prechádza súradnicami 17°7' východnej dĺžky a 48°9' severnej šírky a je umiestnené v nadmorskej výške približne 150 m n. m. Bratislava sa nachádza v miernom pásme kontinentálneho rázu, ktoré je charakteristické striedaním štyroch ročných období. Priemerná ročná teplota sa pohybuje okolo 9,9° C a slnko svieti viac ako 2000 hodín ročne a padne tu okolo 527,4 mm zrážok ročne. Prúdenie vzduchu je západné a severozápadné a prináša vlahu od Atlantického oceánu. Podložie tvorí neogénna panva s pokrovmi spraše a riečnych sedimentov. Predterciárne podložie tvorí prevažne

malokarpatské kryštalinikum. V celej Podunajskej nížine prevládajú ílovito – hlinité pôdy, ktoré na širokých nánosoch Dunaja tvoria široké pruhy a ďalej tiež štrky a piesky. Z pôdných typov ty prevláda černoziem, ktorá patrí medzi najúrodnejšie pôdy na svete. Väčšinou sú to prevažne stredne ťažké pôdy s veľmi dobrým vzdušným a vodným režimom. Po černoziemi sú najrozšírenejšie v tejto oblasti nivné a lužné pôdy. Fytoгенetically túto oblasť radíme do oblastí západokarpatskej kvetenym presnejšie do predkarpatskej flóry. Vegetáciu tvoria vrbovo – topoľové lužné lesy, nachádzajúce sa hlavne popri brehoch rieky Dunaja, ďalej jaseňovo – brestovo – dubové nížinné lesy a ponticko – panónske dubové lesy. Prevažujú dreviny ako *Salix alba*, *Salix purpurea*, *Lythrum salicaria*, *Fraxinus angustifolia*, *Ulmus minor*, *Prunus padus*, *Ulmus leavis*, *Quercus robur*, *Fraxinus excelsior*, *Acer campestre*, *Quercus pedunculiflora*, *Quercus pubescens* [www 5].

3.1.3 História územia

Mestská časť Podunajské Biskupice sú známe tým, že tam údajne sídlili Rimania. Bol tu nájdený rímsky míľnik cisára Alexandra Severa z roku 230 a latinský nápis na skale, ktorá pôvodne stála v blízkosti farského kostola s pečiatkou rímskeho tábora. Cez Podunajské Biskupice viedla takzvaná Jantárová cesta, ktorá viedla z Ríma na pobrežie Baltského mora. Archeologické nálezy mesta Bratislavy svedčia o tom, že mesto bolo od nepamäti kontinuálne osídľované. Najstarší nález je starý približne 20 mil. rokov. Tvorí ho nález siedmich kostier pliopiteka, ktoré sa našli v mestskej časti Devínska Nová Ves. Prví Slovania prišli na toto územie okolo rokov 600 až 800. Dokazujú to aj archeologické nálezy, znovu nájdené v časti Devínska Nová Ves. Od konca 8. storočia bola Bratislava súčasťou Nitrianskeho kniežactva, ktoré sa spojilo s Moravským kniežactvom a tak vznikla Veľká Morava. Vo vrcholnom stredoveku v 10. až 13. storočí sa predpokladá, že Veľká Morava bola zničená Maďarmi, ktorí prenechali správu mesta Slovákom, ale stáva sa súčasťou Uhorska. V neskoršom stredoveku (14. – 15. storočie) sa dostávajú mestu rôzne privilégia a prekvitá obchod, remeselníctvo a vinohradníctvo. V 16. – 18. storočí sa Bratislava stáva hlavným mestom Kráľovského Uhorska. Od 19. storočia po začiatok 20. storočia postupne Ľudovít Štúr uzákonil spisovnú slovenčinu, rozvinula sa infraštruktúra, vzniklo Slovenské národné divadlo a zaviedli elektrinu.

4 Výsledky práce

4.1 Výsledky práce na navrhovanej časti záhrady

Výsledkom tejto časti mojej práce je návrh záhrady, ktorý je priložený v prílohe bakalárskej práce spolu so širšími vzťahmi, súčasným stavom, osadzovacím a vytyčovacím výkresom, pohľadmi a technickými detailmi.

Navrhovanie záhrady nie je jednoduchá vec a ja som nevešala hlavu a pustila som sa do toho. Keď som vošla do záhrady prekvapilo ma, že na pozemku okrem kopy hlíny, domu, prístrešku pre auto a chodníku, nič nie je. Majitelia sú veľmi príjemní ľudia, ale ako každý zákazník mali svoje požiadavky na svoju záhradu sčasti jasné. Podmienky vzniku záhrady boli, aby bola vytvorená úžitková časť, stavba v podobe drobnej architektúry, konkrétne altánok, ktorý bude originálny a moderný a aby údržba nebola náročná. Svoje požiadavky zadefinovali aj na vodný prvok. Štýl záhrady mal byť svieži a moderný s využitím najrôznejších materiálov, ale tak aby ladir spolu s ostatnou časťou záhrady. Majitelia boli otvorení pre nové veci typu „High-Tech“, ale pri svojom návrhu som mala myslieť aj na romantickú dušu pani majiteľky. Teraz bolo na mne, aby som sa zmestila do peňažného stropu a pripravila projekt návrhu, ktorý by im vyhovoval a v ktorom by sa cítili veľmi príjemne a ktorý by priniesol čerstvý závan modernej doby do ich záhrady. Z mojej strany som im poradila zopár podstatných vecí, ako je správne vybratie stanovišťa navrhovaných aktivít podľa svetových strán, materiálov, druhov drevín a rastlín, vhodné pre ich podmienky, správny výber mobiliáru, dlažby, oplotenia, osvetlenia, terénnych úprav a navrhnuť možný a nenáročný plán údržby. Oplotenie v prednej časti záhrady od ulice tvorí kombinované betónové murivo, do ktorého je každých 1,5 m vsadené laťovanie. Z ostatných strán je oplotenie jednoduché drôtené. Dlažba je tehlová typu IL CAMPO kombi s kombinovanou pokládkou. Na terase sú použité hladké mramorové platne s rozmermi

40 x 40 cm. Na šľapáky som použila umelý kameň s rozmermi 50 x 50 x 4 cm. Toľko k technickým riešeniam v záhrade.

4.1.1 Návrh realizácie záhrady

Na začiatku realizácie je potrebné upraviť povrch terénu. Keďže je prevažne rovinatý, navrhujem ho v tejto podobe po drobných úpravách aj zachovať. Plocha záhrady je v súčasnosti značne zaburinená, preto ju odporúčam ošetriť postrekom, niektorým z ponuky druhov totálnych systémových herbicídov (Roundap, Cosmic, Fondo, Caput...). Účinok sa prejaví do cca 14 dní, podľa vonkajšej teploty a druhu burín. Následne časť ornice, ktorá bola

stiahnutá pri začiatku výstavby domu a uložená na kopu, bude rozvezená a použitá na moduláciu a dorovnanie terénu. Je potrebné počítať s ešte ďalším množstvom zeminu, ktorá zostane po výkopových prácach biobazénu. Túto navrhujem odviezť na skládku. V rámci betonárskych, izolačných a ostaných prác na jazierku (predpokladaná dĺžka prác 14 dní), navrhujem vybudovať aj chodníky (bude použitá zámková dlažba), ktorých obrubníky je potrebné osadiť do betónového lôžka a výškovo upraviť do úrovne terénu. Súčasne odporúčam osadiť aj chráničky (podľa plánu závlahy) popod chodníky, pre následné jednoduchšie uloženie automatickej závlahy. Po ukončení týchto prác bude rozvezená ornica, zhutnený povrch a následne urobené hrubé terénne úpravy povrchu. Vykopú sa výkopy pre závlahu, uložia sa potrebné potrubia a výkopy sa zasypú a zhutnia. Osadia sa postrekovače a ostatné prvky podľa projektu závlah. Kvapková závlaha k rastlinám sa uloží na povrch terénu až po vysadení rastlín. Je nutné pred ďalšími záhradníckymi prácami skontrolovať správnu činnosť závlahy. Následne budú podľa osadzovacieho plánu rozmiestnené rastliny.

Osadzovací plán zahŕňa dreviny najrôznejších výšok, širok, textúr, štruktúr, či farieb. Môj návrh vyzerá asi takto: Pri prechode cez hlavnú bránu na pozemok je tehlový chodník. Na ľavej strane budú vysadené trávy rôznych druhov a veľkostí, podsýpané jemným šedo-bielym štrkom, za tým vysadený *Pinus mugo* a kostrou pre tento záhon je *Helianthus annuus*. Je to miesto umiestnené na južnej strane, čiže plné slnka, kde sa im bude výborne dariť. Po pravej strane bude vysadená *Vinca minor*, v úplnom rohu medzi dvoma plotmi *Thuja orientalis 'Aurea'* a popri bokoch plota z obidvoch strán budú *Weigela florida*. Kmienková ruža dopĺňa kvetnú časť tejto časti záhrady. Popod carport, po dláždenej ceste sa dostaneme do zadnej časti záhrady, kde je v rohu osadená *Magnolia soulongiana* a *Syringa vulgaris*. Popri oplotení a v celom záhone budú vysadené rôzne farby rodu *Erica* a *Rhododendron* a dopĺňajú to trávy medzi ktorými vyniká *Helianthus annuus*. Toto stanovisko je na severnej strane a nachádza sa v polotieni. Preto som tu navrhla vresovisko, ktoré potrebuje špeciálnu starostlivosť (výmena pôvodnej pôdy za rašelinový substrát), ale obohatí tento priestor. *Carex commans* oddeľuje okrasnú záhradu od úžitkovej, ktorú si pani majiteľka vyžiadala. Do budúceho trávniku je navrhnutý ovocný strom *Prunus armeriaca*. Postupné, slnečné stanovisko nám zaručuje pekné a chutné plody. Polopriesvitný drôtený plot aj jeho pokračovanie smeruje okolo celého altánku až dopredu záhrady, ktorý som zakryla *Chamaecyparissom leilandii*, ktorý je vhodný ako drevina na živý plot. Popred živý plot okolo altánku som navrhla čierny bambus, tak aby sa vytvorilo spojenie romantickej čínskej záhrady so štýlom „High –Tech“. Do severozápadnej časti do rohu je umiestnený rekreačné kúpacie jazierko – biobazén. Do jeho severnej časti som umiestnila altánok, ktorý je mojou

dizajnerskou prácou ako drobná architektúra pre túto bakalársku prácu a ktorý popíšem neskôr. Okolo celého biobazénu je štrk a vysadené rastliny. Pokračuje od neho chodník v podobe šľapákov až k terase. Od terasy pokračujú smerom dopredu, lemujú trvalkový záhon, potom roh domu a sú vysadené až k tehlovej dlažbe. Z prednej časti som k plotu na ľavú stranu navrhla *Laburnum Watereri Vossii*. Svojim žltým kvitnutím vytvorí kontrast so šedo bielou konštrukciou altánku. Pred neho, bližšie k biobazénu som navrhla *Philadelphus virginalis*. Priestor okolo je na malej ploche vyštrkovaný pre pohodlné uloženie záhradného nábytku ako napríklad lehátiek či slnečníkov. Strieda sa tu štrk biely, šedý až čierny. Celkovo má tento priestor oblúkovitý tvar. Ľahká bariéra z rastlín je vytvorená po pravej strane oblúku smerom od domu. Vysadené budú postupne *Salix caprea pendula*, *Campanula persicifolia*, *Bergenia cordifolia*, *Euonymus fortunei 'Emerald Gold'*, *Acer palmatum* a ukončuje to nízky *Pinus mugo*.

Pre rastliny budú vyhlbené primerane veľké jamy, následne vysadené rastliny a jednotlivo poliate, aby bol vytvorený dobrý kontakt koreňového balu s pôvodnou zeminou. Potom sa na povrch natiahne kvapková závlaha a upevní primeraným množstvom úchytiak do pôdy. Okolo vysadených rastlín sa môže použiť aj netkaná textília, ktorej funkcia je zabrániť prerastaniu burín vo výsadbe a na ňu sa z vriec vysýpa mulčovacia hmota (kôra, štrk, drevená, alebo kamenná drť,...).

Hrabľami urobíme jemnú moduláciu terénu. V tejto fáze je možné osadiť aj obrubníky, ktoré oddeľujú výsadbu s prípadnou mulčovacou hmotou od trávnik. Je vhodné použiť rovnaký materiál ako na chodníky, ale môžu sa použiť aj iné materiály, napríklad plastové, alebo drevené obrubníčky. Dôležité je osadiť ich tak, aby netrčali nad trávnik a nebránili v kosení.

Potom položíme trávnu mačinu. Je dôležité ihneď po položení určitej časti ju zaliať, aby nepreschla. Mohlo by to spôsobiť nenávratné škody. Pod mačinu odporúčam položiť aj sieťku proti krtom. Následne rozložíme na mačinu šľapáky s plochých kameňov od altánku až k terase a presne ich obrežeme nožom. Kamene nadvihneme a odstránime mačinu, ktorú prípadne použijeme do inej časti záhrady. Pod nimi upravíme lôžko buď vysypaním jemného štrku, alebo len primeraným upravením pôdy. Je vhodné pri osádzaní použiť gumené kladivo a jemne búchať po povrchu, aby sa pri neskoršej chôdzi po nich nehýbali. Hĺbka osadenia by mal byť primeraná, aby nebránila v kosení trávnik.

Výkaz výmer:

Celková výmera pozemku:	1125,9 m ²
Zastavaná plocha:	180,1 m ²
Trávník:	534,7 m ²
Úžitková plocha:	8,6 m ²
Dlažba z tehál:	95,4 m ²
Dlažba na terase:	11,8 m ²
Šľapáky z umelého kameňa:	25,5 m ²
Vysadené záhony spolu:	86,5 m ²
T – štrkový záhon s trávami:	30,9 m ²
Z – trvalkový záhon:	10,3 m ²
L – záhon s <i>Vincou minor</i> :	16,1 m ²
V – vresovisko:	20,1 m ²
P – polkruhové štrkové odpočívadlo:	50,8 m ²
Plocha pre altánok:	16,0 m ²
B – plávacie jazierko – Biobazén:	133,5 m ²

Súpis navrhovaného sortimentu:

1. <i>Thuja orientalis 'Aurea'</i>	1 ks
2. <i>Weigela florida</i>	4 ks
3. <i>Prunus subhirtella pendula</i>	1 ks
4. <i>Myscanthus zebrina</i>	3 ks
5. <i>Rosa 'Rote Cascada'</i>	2 ks
6. <i>Myscanthus sinensis</i>	5 ks
7. <i>Campanula persicifolia</i>	1 ks
8. <i>Bergenia cordifolia</i>	2 ks
9. <i>Salix caprea pendula</i>	1 ks
10. <i>Euonymus fortunei 'Emerald Gold'</i>	1 ks
11. <i>Acer palmatum</i>	1 ks
12. <i>Pinus mugo</i>	3 ks
13. <i>Laburnum Watereri Vosii</i>	1 ks
14. <i>Philadelphus virginalis</i>	1 ks
15. <i>Fuchsia Annabel</i>	1 ks
16. <i>Carex comans</i>	4 ks
17. <i>Allium ampeloprasum</i>	10 ks
18. <i>Ulmus glabra pendula</i>	1 ks
19. <i>Hellianthus annuus</i>	12 ks
20. <i>Camellia japonica</i>	1 ks
21. <i>Chamaecyparis leilandii</i>	46 ks
22. <i>Prunus armeriaca</i>	1 ks
23. <i>Carex oshimensis</i>	2 ks
24. <i>druhy rodu Rhododendron</i>	2 ks
25. <i>druhy rodu Erica</i>	13 ks
26. <i>Syringa vulgaris</i>	1 ks
27. <i>Magnolia soulongiana</i>	1 ks
28. <i>druhy rodu Festuca</i>	9 ks

4.1.2 Návrh údržby

Požiadavky na údržbu nie sú naozaj náročné. Na prvom mieste je hlavne pravidelná zálievka. Či už ručne, alebo pomocou nastavenia programátora pri automatickej závlahe. Ruky majiteľa sú pre záhradu nevyhnutné a mali by zasiahnuť aspoň párkrát za rok. Nevyhnutné je kosenie trávnik a podľa potreby, zaštipávanie krov a stromov, pravidelné, ale nie prehnané hnojenie drevín, rastlín a trávnik. Hlavne po vertikutácii na jar. Veľmi dôležitý výchovný rez drevín a v neskorších rokoch aj upravovací rez. Pri ovocnom strome je dôležitý postrek. Trvalkový záhon si vyžaduje náročnejšiu starostlivosť. A to odštipávanie suchých kvetov pred ich vysemenením, pravidelná zálievka, okopávanie záhonu, hnojenie, udržiavanie rastlín na ich pôvodných stanoviskách a záhon by sme mali obnoviť po 7 rokoch.

4.1.3 Inšpirácia k návrhu altánku

Mojou inšpiráciou je jednoznačne pán Vladimír Sitta. Jeho pohľad a vnímanie záhrady je nezameniteľné. Nadchol ma svoji minimalistickým štýlom v ktorom sa aj keď je to negatívna stránka Austrálie aj tak našiel. Keď som bola malá, chcela som sa stať herečkou, ako asi každé druhé dievča v mojom veku. Preto ma teatralita v Sittovských záhradách milo prekvapila. Preto som na svoj projekt altánku, ktorý nie je veľký, využila otvorenú plochu jazierka, ktorý sa pre mňa stal javiskom, kde som mohla tvoriť a hrať sa z rôznymi možnosťami využitia obyčajnej plochy jazierka. V mojom návrhu si našli miesto aj Sittove štyri prvky. Voda, zem, vietor, ktorý dáva všetko navôkol do pohybu spolu so záclonami na altánku. Oheň som nahradila osvetlením a rôznymi odrazmi zo zrkadielok. Kameň je preňho stálou záležitosťou. Pre mňa tiež preto ho využívam v podobe štrku a umelého kameňa. Jeho zvedavosť a chuť experimentovať a pritom riskovať ma nadchýna rovnako ako jeho. Vytváranie ilúzií, používanie moderných technológií, spájanie materiálov má v krvi. A to ma fascinuje. Viem ako sa cíti pri novej inšpirácii. Pri novom nápadе, či novej vychytávke. Je to adrenalin. Priesvitnosť dna altánku o tom svedčí. Adrenalin keď stojíte na niečom, čo skoro ani nevidíte Vám zaručene zdvihne tlak. Hĺbka nie je veľká, ale ako začiatok pre experimentovanie je podľa dostačujúca. K altánku postavenému na vode som sa inšpirovala domami postavenými v oceánoch na dlhých koloch. Každý by sa hneď presťahoval bez udania dôvodu. Každému by bolo jasné prečo. Romantické prostredie dotvára matrac s vankúšmi umiestnený do polovice sklenenej plochy. Spojenie oddychovej časti s plávajúcou je podľa mňa veľmi praktické, ale aj romantické. Čierny bambus dotvára tajomno, tiene, či šum. Odrazy zrkadielok nie sú žiadnou novinkou, ale správne nasvietenie spôsobuje nekonečnú hru lúčov, čím sa vlastne altánok stále mení. Je v pohybe s vodou. Harmónia je dôležitá.

4.1.4 Návrh realizácie altánku

Altánok je umiestnený v plávacom jazierku so štrkovým podkladom a osvetlením na ôsmich oceľových rúrach s dĺžkou 1,8 m. Rúry majú atesty a sú vyrobené podľa normy EN 10210 a DIN 2448 s akosťou S355J2H, St. 52.3 ku ktorým sa viažu tiež Technické dodacie predpisy DIN 17121 a DIN 1629. Všetky oceľové rúry sa dodávajú so skúškou hydraulickým tlakom 5 Mpa (SEP 1925). Vonkajší rozmer by mal mať aspoň 114,3 mm, hrúbka steny bude potom 5,6 mm, vnútorný priemer oceľovej tyče bude 103,3 mm. Oceľové rúry musia byť konštrukčne správne ukotvené v podlaží. Ukotvené sú po jednom do betónových kociek s rozmermi 600x600x600xcm. Najčastejšie do betónu. Na oceľových rúrach je pripevnené sklo, ktoré má rozmery 4000x4000 mm, musí uniesť okolo 4 ton, spolu s nosnou konštrukciou altánku aj strechou a s maximálnym počtom osôb v altánku 10. Ak počítame, že na 1 mm tl. unesie sklo cca 2,5 kg/m². Toto sklo je špeciálne sklo bezpečnostné vrstvené, aby dokázalo uniesť takú nosnosť. Jedna vrstva má hrúbku okolo 2,5 cm. My potrebujeme 10 centimetrovú hrúbku. Takže sa použije 4 vrstvové špeciálne sklo. Majú odolnosť voči vode. Vo svojej triede dosahujú hodnotu HGB 4. Do skla je ukotvená hliníková nosná konštrukcia altánku, kde výška hliníkových stĺpikov nosnej konštrukcie je 215 cm. Na ňu sa kĺbovito napája konštrukcia strechy, ktorá v štíte dosahuje výšku 335 cm. Strechu tvorí na konštrukcii natiahnutá biela plachtovina Snow white 3933 – 10309. Okolo skla, ktoré drží celú konštrukciu, je prišróbovaná konštrukcia z ľahkého hliníka, ktorá je umiestnená na vonkajšej strane altánku a je naklonená v uhle okolo 60° - 70° smerom von. Konštrukcia siaha do výšky 80 cm od skla. Lemuje osemuholník. Vytvára sa dojem akoby sa otváral, kvitol. Výplň tejto konštrukcie, spojenej zo siedmych dielov (keďže počítame s jedným vchodom), ktoré sú špeciálne zvarené, tvorí Tenký oceľový drôtik o priemere cca 2 mm, tak aby sa dal tvarovať všetkými smermi. Pretkáva celú šikmú konštrukciu a vytvára „pavučinu“. Technikou vitráže, umiestňujeme drobné zrkadielka rôznych veľkostí ku konštrukcii a následne ich na ňu letujeme. Zrkadielka majú rozmery 1 cm, 2 cm a 3 cm. Keďže sa altánok nachádza pri kraji plávacieho jazierka, musíme sa k nemu aj nejako dostať. Vedú k nemu šľapáky, ktoré sú plne betónom ukotvené v zemi. Výšku majú 1,8 cm po okraj jazierka. Rozmery jednotlivých šľapákov sú nasledovné: 60x60x3 cm³. Povrch tvorí umelý kameň bielej farby, ktorý je protišmykový. Po bokoch šľapákov sú taktiež umiestnené malé zrkadielka s tými istými rozmermi. Na brehu sú umiestnené LED Reflektory a to 18W, s uhlom záberu 18° určené ako bodové svetlo a LED Reflektory 35W s uhlom záberu 120°. Nasvietenie striedavo bodovým a plošným svetlom vytvára v noci hru lúčov. Nasvietenie je na zrkadielka, ktoré sa odrážajú smerom von, do vody, ale aj na šľapáky a opačne. Doplnky: matrac umiestnený do polovice

sklenej plochy, vankúše, prípadne nízky stolček a dlhé, priesvitné biele záclony vejúce vo vetre všetkými smermi. Všetky doplnky umocnia atmosféru intímna.

5 Diskusia

Riešené územie sa nachádza v Bratislavskej mestskej časti Podunajské Biskupice. Miesto je na odľahlej strane, v tichom prostredí. Požiadavka majiteľa pozemku bola okrem okrasnej záhrady, aj v modernom spôsobe riešiť posedenie v zadnej časti záhrady.

V súčasnej dobe sa často hovorí o nových trendoch, ktoré ovládajú svet módy, umenia a teda ovplyvňujú aj tvorbu záhradnej a krajinnej architektúry. Dá sa povedať že kombinácia a rozmanitosť materiálov je nespočetná. Varianty vyvolávajúce chlad, či teplo, alebo kombinácie prvkov a materiálov pôsobiace prirodzene a ladne.

Pokrok vedy a techniky, nové vymoženosti súčasnosti nám ponúkajú stále vyššiu a vyššiu kvalitu a kvantitu. Na trhu je stále zväčšujúce sa množstvo výrobkov a materiálov.

Úloha záhradného architekta spočíva aj v zosúladení prírody a teda biotických prvkov s abiotickými. Vytvorenie harmónie a príjemného prostredia.

Po prieskume súčasných moderných trendov v umení a v krajinnej a záhradnej architektúre, dá sa povedať že na popredie sa dostávajú rôzne kombinácie materiálov. Pri riešení konkrétneho uvedeného návrhu rodinnej záhrady treba tieto skutočnosti brať do úvahy.

Hra svetla a tieňa je tiež otázkou, s ktorou sa dá pracovať. Pri splnení požiadaviek majiteľa, ktoré jasne hovoria o originalite, nápaditosti a doplnení priestoru rodinnej záhrady o odpočinkové miesto, bolo by vhodné navrhnuť originálny altánok s moderným dizajnom.

Altánok by mal na prvý pohľad návštevníka a pozorovateľa zaujať a upútať svojou jedinečnosťou. Okolie altánku by malo prostredie dopĺňať a spolu aj s rodinným domom by mali vytvárať jeden celok. Preto je nutné zvoliť správny spôsob inštalácie a umiestnenia altánku a tak tiež aj jeho stavbu, tvar a materiály, ktoré sa pri jeho skonštruovaní použijú. Objekt má pôsobiť moderne a má spĺňať charakter oddychového miesta.

6 Záver

Na základe stanoveného cieľa tejto práce som navrhla dizajnerský prvok drobnej architektúry – altánok, ktorý som umiestnila do priestorov rodinnej záhrady podľa prianí majiteľov. V snahe o dodanie nádychu tropickosti a cudzokrajného pôvodu som ho osadila do vody. V budúcnosti by sa mohol celkový projekt zhmotniť do reálnej podoby. Ak nie u nás na Slovensku, tak prípadne v zahraničí. Materiály na výrobu takéhoto altánku okrem skla nie sú drahé. Ale sklo, ktoré by bolo potrebné na to aby udržalo celú konštrukciu by majiteľa vyšlo naozaj veľmi drahé. Okolo 1660 €. V budúcnosti si môže majiteľ altánok dať zkonštruovať, aj so zámenou špeciálneho skla za iný, nekorodujúci a stabilný materiál. Pri prieskume záhradnej architektúry po susedných štátoch, som zistila, že ľudia sa neboja experimentovať, prinášať nové prvky do svojej krajiny. Rada by som v budúcnosti porovnala drobnú architektúru susedných štátov s tou našou, Slovenskou a hlbšie ju rozpracovala. Rozdiely by boli prekvapujúce. Hranice vplyvov tradície a kultúry siahajú aj sem.

Zoznam použitej literatúry

1. BEAZLEY, M., 2007. Úpravy malých zahrad. Octopus Publishing Group Limited, 2007. 256 s. 978-80-7391-022-8.
2. BROOKES, J., 1994. Všetko o záhrade. Fortuna Print, 1994. 287 s. ISBN 80-7153-051-4.
3. BRUNSOVÁ, Su., - BRUNSOVÁ, Sa., 1995. Praktická záhradná architektúra. SLOVO, s.r.o., 1995. 76 s. ISBN 80-85711-09-5.
4. COOPER, P., 2001. The New Tech Garden. Octopus Publishing Group Ltd 2001. 192 s. ISBN 978-1-84533-291-4.
5. DLOUHÝ, B., 2004. Architektura zahrady. Computer Press, 2004. 80 s. ISBN 80-251-0239-4.
6. Dr. HESSAYON, D., G., 1998. Drobné stavby a doplnky v záhrade. BETA – Dobrovský a Ševčík, 1998. 124 s. ISBN 80-86029-55-7.
7. HÁJEK, V., 1982. Záhradné stavby a úprava záhrady. Alfa, 1982. 160 s. 63 – 167 – 81.
8. HÁJEK, V., 1999. Upravujeme záhradu IV, rekonstrukce, záhradní mobiliár, pařeniště. Grada publishing, spol. s.r.o., 1999. 95 s. ISBN 80-7169-680-3.
9. HAVLÍN, M., B., 1999. Nemusí jít vždy jen o modrou skvrnu. In *Dům a zahrada*, roč. 4, 1999, č. 7, s. 51-53.
10. HAVLÍN, M., B., 1999. Čtyři rozměry uměleckého díla. In *Dům a zahrada*, roč. 4, 1999, č. 1, s. 48-51.
11. HORNÁ, V., 1998. Plot není ohrada. In *Dům a zahrada*, roč. 3, 1998, č. 9, s. 30-32.
12. KINGSBURY, N., 2003. 25 nejlepších výsadbových plánů. Computer Press, 2003. 96 s. ISBN 80-2510-000-X.
13. KLÍMA, M. 1999. Místo (nejen) na slunci. In *Dům a zahrada*, roč. 4, 1999, č. 6, s. 52-54.
14. KVIDZOVÁ, J., - BÁZLIKOVÁ, I., 2007. Módné trendy záhradného nábytku, Drevo, kov, či plast. In *Záhradkár*, roč. 43, 2007, č. 5, s. 26-31.
15. LEŠINSKÁ, L., 2004. Moderná záhrada. Jaga group, s.r.o., 2004. 217 s. ISBN 80-88905-93-1.
16. LOVE, G., 2000. Garden decor. Conran Octopus Limited, 2000. 144 s. ISBN 1-84091-337-1.
17. LUTZ, A., 1985. Parenisko, fóliovník a skleníček. Příroda, 1985. 239 s.
18. NEWBURY, T., 2005. Zahrada kniha nejlepších návrhů, plánů a stylů. Grada Publishing, a.s., 2005. 256 s. ISBN 80-247-1041-2.

- 19 PALMER, J., 1996. Reader's digest výber, 1000 nápadov a rád pre záhradkárov.
Reader's Digest Výber, spol. s.r.o., Bratislava, 1996. 416 s. ISBN 80-967878-5-3.
20. PĚCHOUČEK, M. 2004. Rozvržení technických prvků. In *Dům a zahrada*, roč. 9, 2004, č. 9, s. 117-119.
21. POLSTER, B., - NEUMANNOVÁ, C., - SHULER, M., - LEVEN, F., 2008. Lexikon moderního designu A-Z. Praha: Slovart, s.r.o., 2008. 539 s. ISBN 978-80-7391-080-8.
22. RITTWEGGER, H., 1997. Výstavba v záhrade. Ikar, a.s., 1997. 127 s. ISBN 80-7118-198-6
23. ŘÍHOVÁ, H., 1999. Kde končí nepříjemné návštěvy. In *Dům a zahrada*, roč. 4, 1999, č. 1, s. 34-35.
24. STEVENS, D., - BUCHAN, U., 2004. Encyklopedie zahrady. Computer Press, 2004. 352 s. ISBN 80-251-1198-3.
25. VODRÁŽKOVÁ, E., 1998. Cesty, cestičky, pěšinky.... In *Dům a zahrada*, roč. 3, 1998, č. 7, s. 38-40.
26. *Záhradné technické prvky: Aký materiál pre ne zvolit'?*. [online] Ing. Marek Pěchouček. [cit. 2010-05-15]. Dostupné na internete: <<http://www.tvojdomy.sk/zahrada/zahradne-vybavenie/zahradne-technicke-prvky-aky-material-pre-ne-zvolit.aspx?from=podcl-dalsi>>.
27. *Jazierko na prírodný spôsob*. [online] Daniel Košťál, 2010. [cit. 2010-05-15]. Dostupné na internete: <<http://mojdomy.zoznam.sk/cl/10032/720451/Jazierko-na-prirodny-sposob>>.
28. *Drobná záhradná architektúra*. [online] Irena Dorotjaková, 2004. [cit. 2010-05-15]. Dostupné na internete: <<http://hnonline.sk/c1-21948725>>.
29. *Drobná architektúra v záhrade*. [online] Adriána Francová, 2006. [cit. 2010-05-18]. Dostupné na internete: <<http://hnonline.sk/c1-19020780>>.
30. CANTOR, S., 1997. *Contemporary trends in landscape architecture : Vladimir Sitta* [online]. B. m. : b. v., 1997 [cit. 2010-05-15]. 310 s. Dostupné na internete: <<http://books.google.co.uk/books?id=9Wb9Zxw5GT0C&pg=PA168&dq=Vladimir+Sitta#v=onepage&q=Vladimir%20Sitta&f=false>>. ISBN 0-471-28791-1.
31. *Vladimir Sitta*. [online] 2009 [cit. 2010-05-18]. Dostupné na internete: <http://en.wikipedia.org/wiki/Vladimir_Sitta>.
32. *Osobnosti v Českej a Slovenskej komunite, Tom Sitta – rozhovor*. [online] Austrálska spojka web. tím [cit. 2010-05-15]. Dostupné na internete: <<http://www.cs.australiacon.com/tom%20sitta.html>>.

33. *Velkoobchod se stavebním plochým sklem*. [online] Praha – Březiněvsa: De – Glass.
[cit. 2010-05-10]. Dostupné na internete: <<http://www.deglass.cz/sortiment/sklo%20bezpečnostní%20vrstvené.htm>>.
34. *Dejiny Bratislavy*. [online] aktualizované 2010. [cit. 2010-05-15]. Dostupné na internete:
<http://sk.wikipedia.org/wiki/Dejiny_Bratislavy>.

Internetové zdroje:

- [www 1] <http://hnonline.sk/c1-21948725> [cit. 2010 – 05 – 08]
- [www 2] <http://hnonline.sk/c1-19020780> [cit. 2010 – 05 – 08]
- [www 3] <http://www.stavba-online.sk/drobne-stavby/drobne-stavby-altanok/>
[cit. 2010 – 05 – 08]
- [www 4] <http://www.cs.australiacon.com/tom%20sitta.html> [cit. 2010 – 05 – 10]
- [www 5] <http://www.rovniankova14.sk/kanal3.html> [cit. 2010 – 05 – 21]

Prílohy

Fotky z riešeného územia v Podunajských Biskupiciach

Nikol Pašková, 2010

Nikol Pašková, 2010

Nikol Pašková, 2010

Nikol Pašková, 2010